

Evropský polytechnický institut, s.r.o.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2012

PETRA TELEKI, DiS

Evropský polytechnický institut, s.r.o. v Kunovicích

Studijní obor: Management a marketing zahraničního obchodu

**POPIS A PŘÍLEŽITOSTI PODNIKATELSKÉHO
PROSTŘEDÍ ESTONSKA PRO
PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY V ČR
A PREDIKCE DALŠÍHO VÝVOJE**

(Bakalářská práce)

Autor: Petra TELEKI, DiS.

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jozef STRIŠŠ, CSc.

Kunovice, 2012

I. soukromá vysoká škola na Moravě
Evropský polytechnický institut, s.r.o.
Akademický rok 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: **Petra Teleki**

Studijní obor: Management a marketing zahraničního obchodu

Téma práce:

Popis a příležitosti podnikatelského prostředí Estonska pro podnikatelské subjekty v ČR a predikce dalšího vývoje

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je analýza podnikatelského prostředí Estonska v letech 2000 až 2011 a predikce dalšího vývoje. V úvodu práce popište teoretické základy analýzy podnikatelského prostředí. V další části vyhledejte v originálních zdrojích Estonska, EU, statistických úřadů, bankovních domů, zahraničních odborných časopisech a dalších časové řady makroekonomických ukazatelů za posledních jedenáct let, na základě porovnání nejvýznamnějších ekonomických ukazatelů analyzujte postavení Estonska v globální ekonomice. Vyhodnoťte také situaci v oblasti korupčního jednání v podnikatelském prostředí za posledních jedenáct let a posuďte opatření a jejich účinnost na snižování korupčního jednání podnikatelských a veřejných subjektů. Vypracujte analýzu vzájemného obchodu mezi Estonskem, ASEAN a NAFTA. Popište strukturu vzájemného obchodu mezi Estonskem a ČR a popište na bázi časových řad za posledních jedenáct let nejvýznamnější oblasti ekonomické spolupráce mezi oběma zeměmi. Na základě výše uvedených dat popište a s využitím fuzzy logiky nebo teorie neuronových sítí vypracujte prognózu vývoje postavení Estonska v EU. V závěru práce vytvořte přehled o příležitostech českých podnikatelských subjektů na trhu Estonska. Práci obhájíte před jejím odevzdáním u komise pro státní zkoušky na Ústavu ekonomiky a řízení EPI s.r.o. a hodnocení bude součástí bakalářské práce.

Osnova:

Úvod.

1. Teoretické základy analýzy podnikatelského prostředí.
  2. Časové řady makroekonomických ukazatelů za posledních jedenáct let.
  3. Analýza postavení Estonska v globální ekonomice.
  4. Situace v oblasti korupčního jednání v podnikatelském prostředí za posledních jedenáct let.
  5. Vyhodnocení opatření a jejich účinnost na snižování korupčního jednání podnikatelských a veřejných subjektů.
  6. Analýza vzájemného obchodu mezi Estonskem, ASEAN a NAFTA.
  7. Strukturu vzájemného obchodu mezi Estonskem a ČR
  8. Časové řady nejvýznamnější oblasti ekonomické spolupráce za posledních jedenáct let mezi oběma zeměmi.
  9. Popis současného a prognóza budoucího vývoje postavení Estonska v EU.
  10. Přehled příležitostí českých podnikatelských subjektů na trhu Estonska.
- Závěr.

Podle zákona č. 111/1998 Sb., § 47b, odst. 3 platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jozef Strišš, CSc.
Oponent práce: Ing. Ivo Krejčí

Místo a datum zadání bakalářské práce: Kunovice, 26.8.2011

Evropský polytechnický institut,
s. r. o.
Osvobození 699 -1-
686 04 KUNOVICE

Jozef Strišš
Doc. Ing., CSc.
ředitel Ústavu ekonomiky a řízení

Oldřich Kratochvíl
Ing., h. prof., Dr.h.c., Ph.D., CSc., MBA
rektor

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Doc. Ing. Jozefa STRIŠŠE, CSc. a uvedla v seznamu literatury všechny použité literární a odborné zdroje.

Kunovice, 2012

Děkuji panu Doc. Ing. Jozefu STRIŠŠOVI, CSc. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Kunovice, 2012

Petra TELEKI, DiS.

Obsah:

ÚVOD	8
1 TEORETICKÉ ZÁKLADY ANALÝZY PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ	10
1.1 ANALÝZA VNĚJŠÍHO PROSTŘEDÍ – SLEPT ANALÝZA	12
1.2 DALŠÍ TYPY ANALÝZ	13
1.3 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ESTONSKU.....	14
2 ČASOVÉ ŘADY MAKROEKONOMICKÝCH UKAZATELŮ ZA POSLEDNÍCH JEDENÁCT LET	18
2.1 HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT	19
2.2 INFLACE	20
2.3 NEZAMĚSTNANOST V ESTONSKU	21
2.4 STÁTNÍ ROZPOČET ESTONSKA.....	21
2.5 VÝVOJ OBCHODNÍ BILANCE ESTONSKA.....	22
3 ANALÝZA POSTAVENÍ ESTONSKA V GLOBÁLNÍ EKONOMICE.....	24
3.1 PODNIKÁNÍ V ESTONSKU	24
3.2 PRŮMYSL – STRUKTURA TEMPA RŮSTU VÝROBY V JEDNOTLIVÝCH OBORECH	25
3.3 ČLENSTVÍ ESTONSKA V MEZINÁRODNÍCH A REGIONÁLNÍCH ORGANIZACÍCH.....	27
4 SITUACE V OBLASTI KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V PODNIKATELSKÉM PROSTŘEDÍ ZA POSLEDNÍCH JEDENÁCT LET	29
4.1 KORUPCE A INDEX CPI.....	29
4.2 MÍRA KORUPCE.....	30
5 VYHODNOCENÍ OPATŘENÍ A JEJICH ÚČINNOST NA SNIŽOVÁNÍ KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ PODNIKATELSKÝCH A VEŘEJNÝCH SUBJEKTŮ	32
5.1 PROTIKORUPČNÍ JEDNÁNÍ STÁTU.....	32
6 ANALÝZA VZÁJEMNÉHO OBCHODU MEZI ESTONSKEM, ASEAN A NAFTA.....	34
6.1 ASEAN.....	34
6.2 NAFTA.....	39
7 STRUKTURA VZÁJEMNÉHO OBCHODU MEZI ESTONSKEM A ČR.....	43
7.1 UZAVŘENÉ SMLOUVY A DOHODY MEZI ČR A ESTONSKEM.....	43
7.2 VÝVOZ A DOVOZ MEZI ČR A ESTONSKEM	44
7.3 OBCHOD S KOMODITAMI A SLUŽBAMI.....	45
8 ČASOVÉ ŘADY NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH OBLASTÍ EKONOMICKÉ SPOLUPRÁCE ZA POSLEDNÍCH JEDENÁCT LET MEZI OBĚMA ZEMĚMI..	47
8.1 VÝVOZ Z ČR DO ESTONSKA.....	47
8.2 DOVOZ Z ESTONSKA DO ČR.....	48
8.3 OBCHODNÍ BILANCE MEZI ČR A ESTONSKEM	49

9	POPIS SOUČASNÉHO A PROGNÓZA BUDOUCÍHO VÝVOJE POSTAVENÍ ESTONSKA V EU.....	50
9.1	BUDOUCÍ POSTAVENÍ ESTONSKA V EU	50
9.2	ZAHRANIČNÍ OBCHOD ESTONSKA S EU	51
9.3	FUZZY LOGIKA A NEURONOVÉ SÍTĚ.....	51
9.4	PREDIKCE VÝVOJE MAKROEKONOMICKÝCH UKAZATELŮ ESTONSKA S VYUŽITÍM NEURONOVÉ SÍTĚ.....	52
10	PŘEHLED PŘÍLEŽITOSTÍ ČESKÝCH PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ NA TRHU ESTONSKA	56
10.1	PŘÍLEŽITOSTI NA ESTONSKÉM TRHU PRO ČESKÉ PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY	56
10.2	PODMÍNKY ÚČASTI NA ESTONSKÉM TRHU.....	57
10.3	FORMY VSTUPU NA ESTONSKÝ TRH.....	58
10.4	ČESKÉ FIRMY PŮSOBÍCÍ V TÉTO ZEMI.....	58
	ZÁVĚR.....	60
	HODNOCENÍ PODNIKU	62
	ABSTRAKT.....	63
	ABSTRACT.....	64
	LITERATURA	65
	SEZNAM ZKRATEK.....	69
	SEZNAM OBRÁZKŮ, SCHÉMAT, TABULEK.....	70
	SEZNAM PŘÍLOH.....	73

ÚVOD

Estonská republika leží u Baltského moře, mezi Finským a Rižským zálivem v severozápadní části Východoevropské roviny. Na východě hraničí s Ruskem, na jihu s Lotyšskem. Na jejím území převládá nížina, mírně zvlněná, s nejvýše položeným místem 318 metrů nad hladinou moře. Součástí Estonska je okolo tisíce ostrovů a ostrůvků. Velkou část území pokrývá zemědělská půda a lesy.

Estonština je příbuzná s finštinou a nijak se nepodobá jazykům ostatních pobaltských republik (Lotyšska a Litvy) ani ruštině. Ruština je však mateřským jazykem přibližně čtvrtiny obyvatel země.

Hlavní město Tallinn je jedno z nejzachovalejších středověkých měst Evropy a cestovní ruch se na HDP Estonska podílí 15 %. Základem estonského hospodářství je strojírenství, potravinářská produkce, výroba kovů, chemických látek a výrobků ze dřeva.

Tématem bakalářské práce je popis podnikatelského prostředí Estonska od roku 2000 do roku 2011, posouzení současného stavu a vypracování prognózy dalšího vývoje Estonska.

Estonsko je nyní členským státem EU a nabízí podnikatelům spoustu příležitostí a možností. Vzájemná spolupráce zemí, by jistě byla přínosem nejen pro Estonsko. Úkolem je interpretovat, jak a za jakých podmínek budou moci podnikatelské subjekty z ČR s touto zemí spolupracovat navzájem. Poradit podnikatelům jakým směrem se zaměřit, jaké služby či produkty nabídnout.

Práce je rozdělena do deseti na sebe logicky navazujících kapitol. V první části jsou obsaženy teoretické základy analýzy podnikatelského prostředí, které mají za úkol pomoci ekonomickým subjektům, aby se uchytily na zahraničním trhu. Analýza podnikatelského prostředí je důležitá pro poznání externího okolí, ve kterém podnik působí, pro identifikaci změn a trendů, které se dějí v okolí podniku a mohou mít na něj vliv a ke stanovení toho, jak bude podnik na vlivy těchto změn a trendů reagovat. Příznivé podnikatelské prostředí je základním předpokladem dlouhodobé konkurence schopnosti a růstu tržní ekonomiky země.

Dále práce popisuje vývoj hospodářství Estonska za posledních jedenáct let pomocí jednotlivých makroekonomických ukazatelů jako jsou HDP, inflace, nezaměstnanost, obchodní bilance.

Další kapitola se zabývá opatřeními, která Estonsko využívá v boji proti korupci na podnikatelské i politické scéně. Práce popisuje organizace, které byly založeny, aby chránily estonský trh před vznikem korupce, byly vydány směrnice a zákony podporující boj proti korupci.

Popisu hlavních činností organizací ASEAN a NAFTA se věnuje další kapitola. Jsou zde vyjmenováni členové každé organizace. Bakalářská práce popisuje vzájemný obchod Estonska s jednotlivými státy organizací.

V další části se seznámíte se smlouvami a dohodami, které upravují vztah mezi Českou republikou a Estonskem. Velkou výhodou je členství obou zemí v EU, což zaručuje jednoduchost v obchodování prostřednictvím odstraněných překážek zahraničního obchodu. Práce popisuje obchodování mezi zeměmi, jejich vzájemný export a import. Jsou vyjmenovány hlavní komodity, které představují předmět společného obchodu mezi oběma zeměmi.

Poslední část představuje shrnutí současného stavu, podmínky a formy vstupu na estonských trh a predikci budoucího vývoje Estonska na následující tři roky.

Cílem práce je z oficiálních zdrojů Estonska, výročních zpráv ministerstev, statistických institucí a dalších zdrojů, vyhledat pro danou zemi data a vypracovat popis podnikatelského prostředí pro podnikatelské subjekty v České republice. Než začneme podnikat v neznámém prostředí, měli bychom si o dané zemi zajistit dostatek informací. Popisem podnikatelského prostředí rozumíme vlivy, které působí na podnikatele, zda je země vhodná pro podnikání či ne. K naplnění tohoto cíle bylo použito analýzy podnikatelského prostředí pomocí výše zmíněných makroekonomických ukazatelů, v závěru práce je použita metoda neuronových sítí pro prognózu budoucího vývoje na tomto trhu.

1 Teoretické základy analýzy podnikatelského prostředí

V první části této práce obsahuje teoretické základy analýzy podnikatelského prostředí, které mají za úkol pomoci ekonomickým subjektům, aby se uchytily na zahraničním trhu. Analýza podnikatelského prostředí je důležitá pro poznání externího okolí, ve kterém podnik působí, pro identifikaci změn a trendů, které se dějí v okolí podniku a mohou mít na něj vliv a ke stanovení toho, jak bude podnik na vlivy těchto změn a trendů reagovat.

Žádný podnik neexistuje ve společnosti sám, je obklopen vnějším světem, svým okolím.

Rozlišujeme tři skupiny faktorů:

- Relativně závislé ekonomické faktory
- Relativně nezávislé ekonomické faktory
- Nezávislé mimoekonomické faktory

Relativně závislé ekonomické faktory

Tyto faktory tvoří tzv. mikro-okolí podniku. Podrobná analýza mikroprostředí je záležitostí marketingového průzkumu. Na jeho základě podnikatel zjišťuje, jaké je jeho postavení na trhu, jaké má šance prosperovat při stávající konkurenci, jaké si má vybrat dodavatele, distributory, na jaké zákazníky se má orientovat. Posuzuje také polohu podniku, snadnost dopravy. Mikro-okolí představuje velice důležitou složku při zakládání podniku.

[6, s. 13]

Relativně nezávislé ekonomické faktory

Tvoří tzv. makro-okolí podniku. Podnik je ve svém rozhodování a chování značně ovlivněn celkovou hospodářskou situací země a její dynamikou.

Daňová zátěž podniků: stát se snaží najít cestu mezi dvěma póly. Musí zajistit daňový výnos, který by naplnil státní pokladnu a na druhé straně nezatížil podniky tak, aby ztratily motivaci k podnikání. [6, s. 13]

Inflace: ovlivňuje ceny výrobních faktorů, poptávku i koupěschopnost zákazníků.

Hospodářský růst: umožňuje zvyšování kupní síly obyvatelstva, což se projevuje v růstu poptávky.

Situace na trhu práce: jaká je nabídka a poptávka na trhu práce, jaké jsou k dispozici pracovní síly.

Vztahy se zahraničními firmami

Celní bariéry

Nezávislé mimoekonomické faktory

Mimoekonomické faktory jsou určovány veřejným zájmem společnosti.

Ekologie: podniky musí ekologický faktor čím dál více respektovat. Jsou k tomu nuceni státními institucemi a organizacemi.

Technologie: je zdrojem technického a technologického pokroku, který zvyšuje konkurenceschopnost, umožňuje dosahovat lepších hospodářských výsledků a humanizovat práci. [6, s. 14]

Etika: etika hraje v životě podnikatelů stále větší roli. Znamená dodržování etických principů. Významnou představu o tom, co je a není dobré, vytvářejí média a veřejné mínění. [6, s. 14]

1.1 Analýza vnějšího prostředí – SLEPT analýza

Tato analýza představuje komplexní pohled na prostředí státu, regionu, kraje či obce, které není stabilní a mění se. V rámci analýzy se nemapuje pouze současná situace, ale pozornost se věnuje zejména otázkám, jak se toto prostředí bude či může do budoucna vyvíjet, jaké změny v okolí můžeme předpokládat. Je založena na zkoumání sociálních, legislativních, ekonomických, ale i ekologických, politických a technologických faktorů. Umožňuje vyhodnotit případné dopady změn na projekt, které pocházejí z určitých oblastí podle těchto faktorů:

- **social** – sociální hledisko
- **legal** – právní a legislativní hledisko
- **economic** – ekonomické hledisko
- **policy** – politické hledisko
- **technology** – technické hledisko

[7]

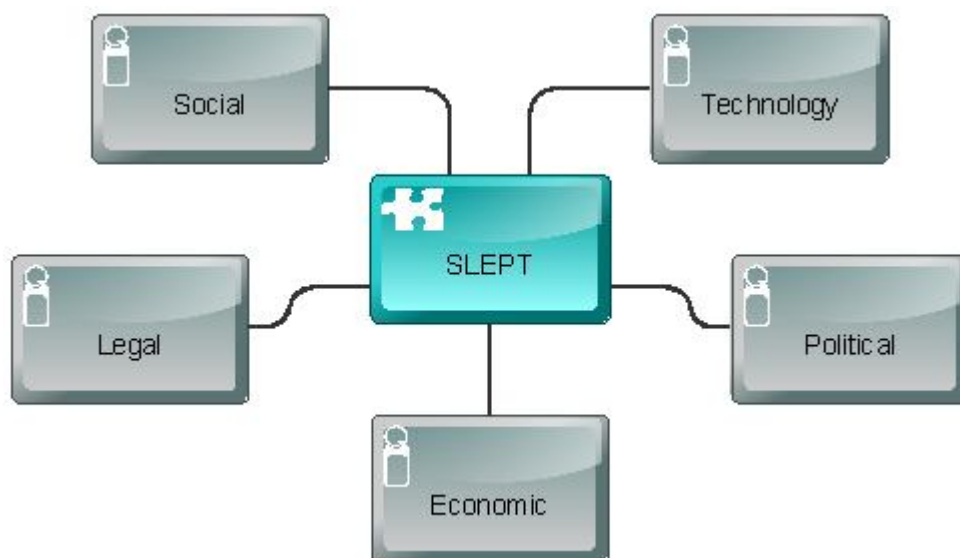

Schéma č. 1: SLEPT analýza

Zdroj: [31]

1.2 Další typy analýz

PEST analýza - představuje analýzu politických, ekonomických, sociálních a technologických faktorů prostředí, které mohou ovlivnit podnikání a rozvoj firmy. Do sociálního prostředí se zahrnují i demografické a kulturní prostředí. Název PEST vznikl z prvních písmen čtyř oblastí vnějšího prostředí:

- Politické a legislativní
- Ekonomické
- Sociální a kulturní
- Technologické

Strategická analýza

Analýza faktorů obecného okolí (Zanalyzování sociálních, právních, ekonomických, politických a technologických faktorů, které mají vliv na fungování organizace.).

Analýza oborového okolí Porterovým modelem

Při této analýze se zkoumá vyjednávací síla zákazníků, vyjednávací síla dodavatelů, hrozba vstupu nových konkurentů, hrozba substitutů a rivalita firem působících na daném trhu.

Analýza stakeholders

Analýza „stakeholders“ (Termínem stakeholders je označována skupina subjektů, kteří mají něco společného s firmou, jedná se např. o vlastníky, zaměstnance, odbory, dodavatele, konkurenty, st. správu apod.

Analýza interních faktorů organizace

Analýza interních faktorů organizace Při této analýze dochází ke zkoumání faktorů vědecko-technického rozvoje, faktorů marketingových a distribučních, faktorů výrobních, faktorů lidských a firemních zdrojů, faktorů finančních a rozpočtových.

Analýza zákazníků, konkurentů, dodavatelů

Při analýze zákazníků dochází především ke zkoumání identifikace kupujících a rozličnost faktorů, které ovlivňují jejich rozhodnutí nakupovat, dále demografických faktorů, dále geografických faktorů a geografického rozmístění trhů.

Analýza konkurentů odpovídá na otázky:

- Jaká je pozice naší firmy vůči konkurentům?
- Jak se konkurence vyvíjí a mění?
- V jaké fázi svých životních cyklů se nacházejí rozhodující výrobky našeho odvětví?
- Jaká je rentabilita odvětví vůči jiným srovnatelným odvětvím?
- Vstupují noví konkurenti do oboru?
- Opouštějí obor staří rivalové?

Analýza dodavatelů zjišťuje dostupnost a náklady na materiál a polotovary, dostupnost a náklady na energii, dostupnost a náklady na pořízení kapitálu, dostupnost a náklady pracovní síly.

1.3 Základní údaje o Estonsku

Oficiální název státu: Estonská republika (Eesti Vabariik)

Počet obyvatel: 1 576 000, hustota zalidnění je 30 obyvatel / km²

Rozloha: 45 226 km²

Hlavní město: Tallinn

Ostatní velká města: Tartu, Narva, Pärnu, Kohtla-Järve

[15, s. 250, 251]

Úřední jazyk:

Úředním jazykem je estonština

ostatní nejčastěji používané jazyky - angličtina, ruština

Národnostní složení:

Estonci (68,6 %)

Rusové (25,6 %)

Ukrajinci (2,1 %)

Bělorusové (1,2 %)

Finové (0,8 %)

ostatní (1,6 %)

[15, s. 251]

Legislativa:

Vznik: 24. 2. 1918 - vyhlášení estonské republiky

20. 8. 1991 - obnovení nezávislosti

Hlava státu: Od 9.10 2006 Toomas Hendrik Ilves, volen na 5 let

Správní členění: 15 krajů, 33 měst a 194 venkovských obcí

Estonsko je demokratická republika s jednokomorovým parlamentem (101 poslanců volených na období 4 let) jako nejvyšším zákonodárným orgánem a s prezidentem (voleným parlamentem nebo rozšířeným volitelským sborem na období 5 let) jako hlavou státu.

Politický charakter: Estonsko je nyní již členem Evropské unie (od 1.5 2004) a rychle se přizpůsobuje zcela novým podmínkám ve všech oblastech. Bezpečnostní politika státu dosáhla 2.4 2004 velmi ceněného členství v NATO, do něhož bylo Estonsko pozváno na pražském summitu v listopadu roku 2002. [24]

Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika)

Estonsko má zvláštní druh vlastního paliva - olejová břidlice (anglicky oil shale). Je používáno v komplexu tepelných elektráren na severovýchodě Estonska, v oblasti kolem Narvy. Podle Baltského fóra pro životní prostředí patří Estonsko v produkci oxidu uhličitého *per capita* nejen na první místo v Pobaltí, ale na jedno z předních míst v Evropě.

Estonsko nemá žádnou jadernou elektrárnu. Estonský rozvodný systém elektrické energie je stále ještě napojen na RF. Tato skutečnost vzbuzuje v Estonsku jisté obavy. [24]

Jako východisko se jeví výstavba podmořského kabelu, který spojí Estonsko s Finskem. Existuje již estonsko-finské konsorcium - dalšími partnery jsou Švédové, Norové a Lotyšci.

Slibné odvětví představuje lodní doprava. Spojení s Helsinkami prostřednictvím trajektů funguje vícekrát za den, existuje spojení i s dalšími evropskými přístavy. Lodní dopravu může ovlivnit počasí, protože Finský záliv při výjimečných zimách zamrzá. Železniční doprava je kromě tranzitu zboží a ropy využívána málo. Je potřeba obnovit železniční spojení mezi Tallinnem a Rigou a dále Vilniusem prostřednictvím Rail Baltica - analogického projektu k silničnímu tahu Pobaltím k ruským hranicím Via Baltica. Projekt tohoto železničního spojení se však nezačne uskutečňovat dříve než za 4 roky - funkční železniční spojení z Evropy do Tallinnu tedy neexistuje. [24]

Ekonomické faktory:

Měna:

Dříve EEK (estonská koruna)

Od 1. 1. 2011 přistoupilo Estonsko na jednotnou měnu EURO

Vývoz: stroje, dřevo, textil, potraviny, kovy, chemické výrobky

Dovoz: stroje, chemické výrobky, potraviny, textil

Odběratelské země: Finsko, Švédsko, Rusko, Litva, Německo, USA

Dodavatelské země: Finsko, Rusko, Švédsko, Německo, Japonsko

Estonsko, nejsevernější ze tří malých pobaltských republik, leží na východním pobřeží Baltského moře a sousedí na jihu s Lotyšskem a na východě s Ruskem. Na severu, odděleno Finským zálivem, leží Finsko. V roce 1991, po půl století sovětské vlády, kterou řada západních států nikdy neuznala, získalo Estonsko znovu nezávislost. Estonci, jejichž jazyk se podobá finštině a kteří mají s Finy společný původ, opatřují významné kulturní dědictví, které přetrvalo mnoho staletí cizí nadvlády. [24]

Estonsko mělo nejvýkonnější ekonomiku ze všech bývalých sovětských republik. Stejně jako většina z nich se muselo vyrovnat s nevyhnutelnou ekonomickou transformací, spočívající v přechodu od centrálně plánované ekonomiky ke kapitalistickému systému

tržního hospodářství. V zemědělství dominuje chov skotu na mléko a prasat. Rostlinná výroba produkuje zejména krmiva (ječmen), žito, oves a brambory. Významnou roli má i rybolov.

Za sovětské vlády se silně zmenšily plochy lesů, čímž utrpěl dřevozpracující průmysl, nyní probíhá intenzivní znovu zalesňování. Estonsko má malé nerostné zdroje s výjimkou hořlavých břidlic, které slouží jako palivo pro velké tepelné elektrárny a jako surovina pro chemický průmysl. Další rozvinutá odvětví jako elektrotechnika, výroba přístrojů a spotřebního zboží (zejména bavlněný textil) jsou závislá na dovozu surovin. Přes estonské přístavy prochází i významná část ruského zahraničního obchodu, mimo jiné ropa. [24]

Technologické faktory

Estonsko je stejně jako Česká republika na střední technologické úrovni. Významné jsou ICT technologie. Technologický pokrok v oblasti ICT vedl nejen ke snížení nákladů na komunikaci, ale také rozšířil množství zboží a služeb, které mohou být obchodovány v mezinárodním měřítku, a umožnil fragmentaci produkce mezi zeměmi. Proto jsou přístup k ICT a jejich využívání chápány jako základní složky úrovně technologického prostředí dané ekonomiky.

2 Časové řady makroekonomických ukazatelů za posledních jedenáct let

Makroekonomické ukazatele nám dávají přehled o tom, jak se danému státu daří. V této kapitole bakalářská práce popisuje vývoj hospodářství Estonska pomocí jednotlivých makroekonomických ukazatelů jako je HDP, inflace, nezaměstnanost, obchodní bilance. Tyto ukazatele jsou přehledně rozděleny do tabulek.

Ekonomika rostla v průměru o téměř 9 % ročně od roku 2000. Pokračující růst vývozu na západní trhy, integrace se severskými zeměmi a institucionální a právní reformy byly stanoveny pevné základy pro udržitelný hospodářský růst.

Patrně nejvýznačnější událostí r. 2003, která dalekosáhle ovlivnila budoucnost Estonska, bylo referendum, které se konalo 14.9. 2003 (zúčastnilo se jej 63,4 % obyvatel, z nichž 66,9 % hlasovalo pro a 33,1 % proti vstupu). Estonsko se na základě referenda stalo 1.5. 2004 členem Evropské unie. [22]

Hlavním motorem estonského hospodářství v r. 2005 byla vysoká domácí poptávka, doprovázená pokračujícím pozitivním vývojem v oblasti investic. Průměrný měsíční příjem na jednoho člena domácnosti dosáhl v r. 2005 v Estonsku 2,789 EEK (178,21 EUR) a průměrné měsíční výdaje 2.540,- EEK. Zlepšila se situace na pracovním trhu, snížila se nezaměstnanost. Nezaměstnanost dosáhla v r. 2005 podle odhadů 10,7 %, jedná se o mírný pokles, spojený zřejmě s dynamickým vývojem ve stavebnictví, které expandovalo o 6,9 %. Estonský export vzrostl v roce 2005 o 6 %, zatímco import o 9 %. [22]

Estonským problémem je deficit běžného účtu, který v r. 2006 dosáhl 13,7 % HDP. Následkem deficitu je estonská ekonomika zranitelnější vůči vnějším otřesům. Deficit vzniká kvůli kombinaci vysoké domácí poptávky a nízkého vývozu.

Estonské rezervní fondy – stabilizační rezerva - dosáhly v r. 2005 hodnoty 4,5 miliardy EEK (290 milionů EUR). Fondy jsou uloženy v německých, francouzských, holandských a belgických vládních cenných papírech, a na termínovaných vkladech.

Postupné ochlazení estonské ekonomiky začalo již v roce 2007 a obrátilo se do recese v polovině roku 2008. Globální finanční krize byla spojena s velkou nejistotou, a na konci roku byl vyšší pokles zahraniční poptávky, než se očekával. Tyto faktory urychlily pokles HDP až na 7,8 % ve čtvrtém čtvrtletí. HDP v roce 2008 tak pokleslo o 3,6 %.

Ekonomický pokles byl způsoben tím, že rychle klesala domácí poptávka a vývoz. Podle odhadu estonského ministerstva financí, bude mít negativní estonská ekonomika růst o 14,5 % v roce 2012 a v roce 2013 záporný růst o 2,0 %. [22]

Strategickou oblastí je pro Estonsko oblast tranzitu. Zboží a nafta prochází přes estonské území a směřuje do tallinnského přístavu, který představuje jeden z nejdůležitějších a nejdynamičtějších podniků v zemi.

Mezi základní ekonomické ukazatele patří hrubý domácí produkt, (zkráceně HDP), inflace nezaměstnanost, obchodní bilance.

2.1 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt (zkratka HDP) představuje peněžní hodnotu statků a služeb vytvořenou za dané období na určitém území. Tento ukazatel se používá v makroekonomii pro určování výkonnosti ekonomiky států. Časovým obdobím bývá obvykle rok. V mezinárodních srovnáních se také používá HDP na obyvatele (HDP na hlavu).

rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Růst HDP (%)	5,7	5,6	8,5	7,7	8,7	10,5	11,4
HDP ^{běžná cena} mld Eu	8,6	7,3	5,3	8,5	10,8	11,1	13,1
HDP ^{na obyvatele} Eur	2.153	4.369	4.020	5.635	7.777	8.328	9.851

Tabulka č. 1: Základní ekonomické ukazatele od roku 2000 do roku 2006 - část 1/2
Zdroj: [33]

rok	2007	2008	2009	2010	2011
Růst HDP (%)	7,3	7,8	-0,9	-2,5	1,5
HDP ^{běžná cena} mld Eur	15,3	16,1	13,7	12,5	14,0
HDP ^{na obyvatele} Eur	11.382	11.987	10.243	11.200	11.590

Tabulka č. 2: Základní ekonomické ukazatele od roku 2007 do roku 2011 – část 2/2
Zdroj: [33]

V roce 2006 patřilo Estonsko na první místa žebříčku zemí podle růstu HDP. Dle Mezinárodního měnového fondu (MMF) má Estonsko HDP na obyvatele v paritě kupní síly 20 584 USD (2007) a je tak čtyřicáté na světě.

Estonsko bylo díky úspěšným reformám jednou z nejrychleji rostoucí ekonomik Evropy, pro vysoký růst HDP po roce 2000 bylo označováno za ekonomického tygra. V současnosti je estonská ekonomika zasažena světovou finanční krizí, má však předpoklady se ke svému růstu opět vrátit.

2.2 Inflace

Inflace je jedním z ekonomických jevů, který vyjadřuje růst cenové hladiny. Míra inflace se měří pomocí cenových indexů. Cenová hladina popisuje vztah mezi celkovým množstvím peněz a celkovým objemem služeb a statků, které jsou vyjádřeny v penzích. Na množství peněz má vliv nejvíce centrální banka, tržní síly a produkční schopnosti hospodářství.

rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Inflace (%)	3,9	4,5	3,6	1,4	3,0	4,1	4,4

Tabulka č. 3: Míra inflace v Estonsku od roku 2000 do roku 2006 – část 1/2
Zdroj: [36]

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
Inflace (%)	6,6	10,4	-0,1	0,5	2,1	1,9

Tabulka č. 4: Míra inflace v Estonsku od roku 2007 do roku 2012 – část 2/2
Zdroj: [36]

* Předpokládaný ekonomický vývoj podle ministerstva financí Estonska

V roce 2009 byla míra inflace – 0,1, můžeme tedy hovořit o deflaci. Estonsko splnilo v listopadu 2009 maastrichtské kritérium cenové stability. Inflace byla nejsledovanější v době přijetí eura. V roce 2004 byla míra inflace 3 %. Oproti roku 2003 to byl mírný nárůst jako důsledek vstupu Estonska do EU a následným zvýšením cen některých produktů Z tabulky vyplývá, že zavedení eura má na inflaci pouze nepatrný vliv. Podle predikce ministerstva financí bude i v roce 2012 míra inflace dostatečně nízká.

2.3 Nezaměstnanost v Estonsku

Nezaměstnanost je stav, kdy se část pracovních sil nachází mimo výrobní proces a služby. Nezaměstnanost je jevem, který s sebou přináší negativní ekonomické a sociální důsledky a patří k největším problémům tržních ekonomik. Ukazatel, který hovoří o stavu a vývoji nezaměstnanosti se nazývá míra nezaměstnanosti.

rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Nezaměstnanost (%)	13,5	11,5	10,3	10,1	9,7	7,9

Tabulka č. 5: Míra nezaměstnanosti v Estonsku od roku 2000 do roku 2005 – část 1/2
Zdroj: [31]

rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
Nezaměstnanost (%)	5,9	4,7	5,5	14,4	18,3	16,6	15,4

Tabulka č. 6: Míra nezaměstnanosti v Estonsku od roku 2006 do roku 2012 – část 2/2
Zdroj: [31]

* Předpokládaný ekonomický vývoj podle ministerstva financí Estonska

Od roku 2005 se situace na pracovním trhu postupně zlepšovala a snížila se nezaměstnanost. V roce 2007 byla nezaměstnanost 4,7 %, dosáhla tak nejnižší úrovně od roku 1993. Naopak v roce 2010 vykazuje tato tabulka největší počet nezaměstnaných osob v Estonsku. Odborníci se bojí, že nezaměstnanost by se mohla stát strukturálním problémem – polovina nezaměstnaných je bez práce už více než rok a ztrácí tak naději a motivaci dál hledat. Z prostorového hlediska, nejvyšší míru nezaměstnanosti dosahují kraje Ida-Viru, Jõgeva a Põlva (na východě Estonska) a nejnižší míru nezaměstnanosti dosahuje kraj Saare.

2.4 Státní rozpočet Estonska

Státní rozpočet je plán finančního hospodaření státu, obvykle na jeden rok. Má formu zákona, který navrhuje vláda a schvaluje poslanecká sněmovna. Státní rozpočet obsahuje odhad příjmů z různých zdrojů a rozdělení výdajů do různých kapitol. Jakmile je rozpočet schválen, je využití prostředků jednotlivých kapitol v kompetenci vlády, ministerstev a dalších institucí. Příjmy státního rozpočtu tvoří především daně, dále cla, poplatky a další příjmy.

rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
příjmy	25,2	35,3	40,0	48,4	55,1	64,4	79,1	94,7	84,9	85,7	89,3	92,6
výdaje	24,3	31,5	38,6	45,3	52,8	61,6	72,4	87,6	90,1	87,3	87,5	94,3
saldo	0,9	3,8	1,4	3,1	2,3	2,8	6,7	7,1	-5,2	-1,6	21,8	-1,7

Tabulka č. 7: Státní rozpočet Estonska (v miliardách EEK) od roku 2000 do roku 2011

Zdroj: [33]

K charakteristikám estonského hospodářství patřilo do roku 2007, že státní rozpočet byl sestavován jako vyrovnaný, případně přebytkový. Rokem 2008 se však situace mění, deficit státního rozpočtu dosáhl 5,2 miliardy EEK (0,33 miliardy EUR) a je nutné počítat s několikaletým obdobím, kdy státní rozpočet bude deficitní. [25]

2.5 Vývoj obchodní bilance Estonska

Obchodní bilance je rozdíl mezi vývozem a dovozem zboží mezi domácí ekonomikou a zahraničím. Jde o část běžného účtu platební bilance. Následující tabulka představuje spolupráci Estonska s nejdůležitějšími obchodními partnery v roce 2010.

země	vývoz	dovoz	bilance
Finsko	1033	1205	-172
Švédsko	663	439	224
Německo	294	446	-152
Lotyšsko	275	123	152
Rusko	260	713	-453
Nizozemí	168	104	64
Spojené království	150	110	40
Litva	120	74	46

Tabulka č. 8: Hlavní obchodní partneři v roce 2010 (v milionech USD)

Zdroj: [42]

Estonsko v roce 2010 nejvíce obchodovalo s Finskem, Švédskem a Německem. Z hlediska obratu měla tato země v roce 2010 aktivní saldo zahraničního obchodu s Finskem, Švédskem, Lotyšskem, Nizozemím a USA, naopak pasivní saldo dosáhlo Estonsko s Německem, Ruskem a Litvou.

rok	vývoz	dovoz	saldo
2000	38,705	34,490	4,215
2001	33,075	32,150	0,925
2002	35,280	39,251	-3,971
2003	36,521	40,526	-4,005
2004	37,680	42,852	-5,172
2005	40,263	45,725	-5,462
2006	47,140	49,829	-2,689
2007	42,853	45,230	-2,377
2008	45,986	47,263	-1,277
2009	49,079	56,746	-7,667
2010	39,436	48,029	-8,593
2011	51,860	54,722	-2,862

Tabulka č. 9: Vývoj obchodní bilance Estonska od roku 2000 do roku 2011 (v miliardách EEK)

Zdroj: [42]

Bilance estonského zahraničního obchodu je dlouhodobě nepřetržitě pasivní. Celkový objem pasivního salda se do roku 2008 zvětšoval, ale v roce 2008 nastal obrat. Výrazné snížení salda obchodní bilance v době krize, kdy klesá jak vývoz tak i dovoz, je způsobeno rychlejším poklesem dovozu.

3 Analýza postavení Estonska v globální ekonomice

Estonsko je jedním z nejvyspělejších států bývalé východní zóny i díky tomu, že má kulturně i jazykově blízko k Finsku, které leží blízko za mořem. Přesto stále zůstává pobaltským státem, který musí řešit spojení se sousedním Ruskem i problémy z toho plynoucí.

Estonsko nezavedlo opatření, která by bránila přílivu zahraničních investic. Jen u některých oblastí, jako je například těžba, správa veřejných prostředků, oprava drah, letišť, přístavů a přehrad, telekomunikací, prodej farmaceutik, výroba alkoholu, loterie a bankovníctví je třeba splnit požadavky tzv. vládního zákona o licencích.

Ekonomika Estonska těží z elektroniky a komunikací, internet je zde tak důležitý, že někteří lidé přezdívají této zemi E-Estonia.

3.1 Podnikání v Estonsku

Estonsko v 90. letech zažilo nejúspěšnější ekonomický vývoj z pobaltských států. Odpůrci členství v EU měli poměrně silné ekonomické argumenty, zahrnující omezení značně liberálních podmínek podnikání a obchodu v zemi a pokles dynamiky hospodářského růstu.

V Estonsku není nutné zakládat velké firmy, spíše malé podniky, které umožňují flexibilní výrobní proces, ve kterém lze rychle měnit rozsah vyráběného zboží v případě nutnosti. To je důležité zejména v případě některého spotřebního zboží (např. oděvů, interiérových výrobků atd.).

Hlavními obchodními partnery jsou Finsko, Švédsko a Lotyšsko, přičemž podíl dalších zemí Evropské unie na zahraničním obchodu stále roste. Následující tabulka představuje spolupráci Estonska s nejdůležitějšími obchodními partnery v roce 2009.

Země (vývoz)	miliony EUR	%	Země (dovoz)	miliony EUR	(%)
1. Finsko	1.190	18	1. Finsko	1.053	14
2. Švédsko	810	13	2. Litva	796	11
3. Lotyšsko	627	10	3. Německo	761	10
4. Rusko	602	9	4. Lotyšsko	741	10
5. Německo	390	6	5. Rusko	640	9
6. Litva	316	5	6. Švédsko	610	8
7. USA	274	4	7. Polsko	401	6
8. Dánsko	221	3	8. Holandsko	269	4
9. Norsko	206	3	9. Francie	186	3
10. Nigérie	189	3	10. Dánsko	171	2
25. ČR	31	0,5	18. ČR	84	1
Ostatní	1.619	25,5	Ostatní	1.579	2

Tabulka č. 10: Teritoriální struktura vývozu a dovozu země v roce 2009
Zdroj: [42]

Z prvních deseti nejdůležitějších států z hlediska obratu mělo Estonsko aktivní saldo zahraničního obchodu s Finskem, Švédskem, Dánskem a USA, pasivní saldo s Lotyšskem, Ruskem, Německem, Litvou, Polskem a Holandskem. Estonsko v r. 2009 vyvezlo zboží do 163 zemí a přivezlo je ze 116 zemí. Dosáhlo pozitivní obchodní bilance se 116 zeměmi. [18]

3.2 Průmysl – struktura tempa růstu výroby v jednotlivých oborech

V 90. letech nastal v Estonsku pokles průmyslové výroby. Udržely se či vyvinuly i většinově ruskojazyčné firmy jak např. prosperující Baltic Ship Repairers nebo např. firma Elcoteq, která kompletuje telefony pro finskou Nokii. Její úspěch naznačuje, jaká výroba má v Estonsku šanci - nenáročná na suroviny, využívající kvalifikované síly, spojená s informačními technologiemi a ekonomicky napojená na Skandinávii.

Stavebnictví

Stavebnictví představuje v Estonsku rychle se rozvíjející odvětví, což vnímají i výrobci a obchodníci ze sousedních států, a tak např. v oblasti stavebních mechanismů existuje silná skandinávská konkurence. Estonskou firmou, která se zabývá prodejem českých stavebních strojů, je KRK Moigu, Galvex, která vyrábí pozinkované plechy. Zvláště v Tallinnu je rozvoj estonského stavebnictví jednoznačně patrný. Staví se především administrativní budovy a nákupní centra. Obytné budovy se staví minimálně. Platí zde přísné stavební předpisy, které zcela omezují likvidaci starých domů.

Zemědělství

Podíl zemědělství na tvorbě HDP je přibližně 3 %. V Estonsku je asi 800 zemědělských podniků a přes 34 tisíc soukromých farem. Průměrná rozloha soukromé farmy je 22 ha. Podmínky farmářů jsou tvrdé - farmáři se potýkají s obvyklými vysokými výrobními náklady a nízkou kupní cenou svých produktů. [22]

Přibližně polovina estonského území je pokryta lesy. Perspektivním odvětvím v zemi je těžba a zpracování dřeva. Dřevo se vyváží, z čehož těží mnoho zahraničních firem. Estonsko má také vlastní zpracovatelský průmysl. Zhruba 7,2 % estonských lesů je přísně chráněno zákonem - toto množství vysoce překračuje množství v jiných evropských zemích.

Rybolov

Řada rybích výrobků na trhu je dovážena z Litvy, Lotyšska a Norska. Estonsko má kapacity i pro rybolov na širém moři a každoročně se účastní rybolovu lososů a makrel na základě kvót přidělovaných Komisí pro rybářství v severovýchodním Atlantiku. Estonsko je aktivním členem mezinárodní Komise pro rybářství v Baltském moři, která mu přiděluje kvóty na lov sledů a šprotů, zejména v oblasti Finského a Řižského zálivu.

Služby

Cestovní ruch – turisté většinou přijíždějí z Finska, jelikož pro ně jsou zde ekonomicky výhodné ceny.

informační technologie - Estonsko se v nich nechalo inspirovat Skandinávií. Výsledkem je široká dostupnost informačních technologií včetně mobilního telefonického spojení, internetového bankovníctví atd.

Samo Estonsko se pokládá za internetově vyspělou zemi, jako důkaz dokládá fakt, že je vlastní tří velice známých internetových produktů. Prvním a největším z nich je Hotmail, P2P síť Kaaza a populárního komunikačního programu Skype, jejichž tvůrci jsou estonští programátoři Ahti Heinla, Priit Kasesalu, Jaan Tallin a Toivo Annus.

Téměř 47 % populace používá internet, 38 % má doma počítač a z nich 71 % je připojeno k internetu. Všechny estonské školy mají internetové připojení. 62 % populace používá internetové bankovníctví a 74 % mobilní telefon. Estonská ústava obsahuje jednu velkou kuriozitu, od roku 2000 má každý občan Estonska dle této ústavy zaručeno právo na přístup k internetu. [23]

3.3 Členství Estonska v mezinárodních a regionálních organizacích

Estonsko je smluvní stranou většiny významných mezinárodních organizací

- OSN - od 17. 9. 1991
- Evropská unie - EU (od 1. 5. 2004)
- NATO (od 2. 4. 2004)
- UNESCO
- Světová obchodní organizace – WTO
- Mezinárodní měnový fond – IMF
- Mezinárodní organizace práce – ILO
- Světová zdravotnická organizace – WHO

Mezi priority Estonska patří podpora pokračujícího rozšiřování EU, zvýšení konkurenceschopnosti EU prostřednictvím inovace, rozvoj jednotné evropské energetické politiky, posílení a podpora evropské politiky sousedství a zlepšování vztahů EU s Ruskem.

Estonsko má aktivní programy rozvojové pomoci v mnoha bývalých sovětských zemích (se zaměřením na Gruzii, Ukrajinu, Bělorusko a Moldávii).

Americko – estonské vztahy

Vztah mezi Estonskem a Spojenými státy americkými je konstantní a silný. Spojené státy a Estonsko jsou důležitými spojenci a partnery. Estonsko vstoupilo do bezvízového programu USA, 17. listopadu 2008. Estonsko je také zastoupeno ve Spojených státech Generálním konzulátem v New Yorku a Honorárními konzuláty v Los Angeles, Chicagu, New Hampshire, Seattlu, Houstonu, Phoenixu.

4 Situace v oblasti korupčního jednání v podnikatelském prostředí za posledních jedenáct let

Korupce je v současné době jedním z nejaktuálnějších témat a tato kapitola se právě korupcí zabývá. Bakalářská práce zde popisuje korupci v Estonsku v minulých letech i dnes.

V další části této kapitoly se seznámíte s indexem korupce v Estonsku, tabulka uvedená v druhé části kapitoly popisuje vývoj korupce na estonském trhu v letech 2000 – 2011 podle agentury Transparency International.

Vlády mohou efektivně vykonávat svoji činnost jen tehdy, těší-li se důvěře lidí, jimž slouží. Korupce má ničující ekonomický a sociální dopad. Podkopává důvěru ve vládu a snižuje efektivnost veřejné vládní politiky. Kromě toho má korupce negativní vliv na výši zahraničních investic. Snižuje také účinnost zahraniční pomoci a ohrožuje politickou i veřejnou podporu poskytování pomoci ze strany dárcovských zemí.

4.1 Korupce a index CPI

S korupcí si spojujeme agenturu Transparency International, která se zabývá korupcí a korupčním jednáním. Od roku 1996 tato organizace každoročně zveřejňuje index korupce CPI (Corruption Perception Index). Index CPI je jedním z nejspolehlivějších pramenů získání informací o vývoji korupce. Zjišťuje míru vnímání korupce ve společnosti. Index ukazuje vzájemný vztah mezi průzkumy, které se zaměřují na představitele podnikatelského sektoru, odborné veřejnosti a analytiku, jak zahraniční, tak domácí. Každý rok organizace sleduje vývoj korupce a dokumentuje všechny změny. [4]

Korupce je vnímána jako zneužití veřejné moci a zdrojů pro soukromý účel a požitek. Korupce je popisována jako chování, které nevnímá a nedodržuje obecné pravidla společnosti. Nedodržuje to, co je od ostatních členů společnosti vyžadováno, očekáváno a vynucováno.

Důvodem takového chování je většinou chtíč získat pro sebe, svoji rodinu, své přátele, své příbuzné výhody, za které zaplatí celá společnost.

Výhody, které účastník korupce získává, mohou být materiálního nebo peněžního charakteru. Na druhou stranu nemusí jít jen o takovéto výhody, ale může jít jen o získání dobrého jména, dobré pověsti nebo prestiže. Korupce nemusí být založena na vlastní vůli, ve světě se můžeme setkat i s vydíráním nebo nátlakem ke korupčnímu jednání. [5]

Je rozdíl mezi zeměmi a v každé zemi nejsou stejné důvody pro korupci. Země se od sebe liší především v ekonomické vyspělosti a kultuře. Je obecně platné, že v ekonomicky vyspělejších zemích nejsou velké podněty pro korupci a taková země má většinou nízkou míru korupce.

Korupce v rámci členských států EU je na dobré úrovni. To ale neznamená, že země EU nebojují s korupcí. Velké aféry se na území EU často nevyskytují, ale je jasné, že nikdy nedojde k úplnému vyplenění korupce. Otázkami korupčního jednání se zabývá i EU. Evropská komise už v roce 1997 vznesla návrh smlouvy Společné politiky v boji proti korupci. Smlouva byla schválena ještě v květnu 1997 a je stále obnovována a doplňována dalšími ustanoveními. [5]

Korupce země neexistuje jen na domácím trhu, v mnohých případech je korupce využívána i při obchodování v rámci zahraničního obchodu podniků. Je to tzv. index importu korupce a vyjadřuje, jak daná země využívá korupční jednání při průniku na cizí trhy. [8]

4.2 Míra korupce

Míra korupce v Estonsku je na celkem dobré úrovni. Korupce jednotlivých zemí je hodnocena na základě zkušeností odborných podnikatelů a analytiků, kteří rozhodují o umístění země v žebříčku 0 až 10. Přitom nula znamená nejvyšší úroveň korupce a stupeň deset znázorňuje nejnižší úroveň korupce.

V následující tabulce jsou uvedeny míry korupce v Estonsku v letech 2000 až 2011 a místa, na kterých se Estonsko nacházelo mezi dalšími pozorovanými státy. Údaje jsou převzaty z oficiálních internetových stránek agentury Transparency International.

rok	míra korupce	pořadí
2000	5,7 %	27
2001	5,6 %	28
2002	5,6 %	29
2003	5,5 %	33
2004	6,0 %	32
2005	6,4 %	27
2006	6,7 %	25
2007	6,5 %	28
2008	6,6 %	27
2009	6,6 %	27
2010	6,5 %	26
2011	6,4 %	29

Tabulka č. 11: Míra korupce v Estonsku od roku 2000 do roku 2011 podle Transparency International
Zdroj: [38]

Údaje pro rok 2012 ještě nejsou dostupné. V roce 2008 bylo v Estonsku zaznamenáno 109 incidentů braní úplatků. V souvislosti s volbami byl zaznamenán pouze jeden úplatek.

Průměrná míra korupce je relativně nízká ve srovnání s dalšími zeměmi střední a východní Evropy, i když relativně vysoká s ohledem na korupci v politice. Podle názorů úředníků GRECO, hlavní postiženou oblastí je hraniční stráž a celní rada, 70 % státních příjmů pochází z cel a spotřebních daní.

5 Vyhodnocení opatření a jejich účinnost na snižování korupčního jednání podnikatelských a veřejných subjektů

Tato kapitola se zabývá opatřeními, která Estonsko využívá v boji proti korupci na podnikatelské i politické scéně. Práce popisuje organizace, které byly založeny, aby chránily estonský trh před vznikem korupce, byly vydány směrnice a zákony podporující boj proti korupci.

5.1 Protikorupční jednání státu

K prvnímu protestu došlo v roce 2005, kdy estonský ministr obrany Jaak Joerüüt oznámil svou demisi. Jako důvod uvedl nesouhlas s malou intenzitou, s níž vláda postupuje proti korupčním praktikám v zemi.

Estonský ministr ochrany životního prostředí Villu Reiljan podal v roce 2006 demisi poté, co státní prokuratura začala vyšetřovat podezřelé pozemkové transakce, do kterých bylo zapleteno jeho ministerstvo. Ministrova demise následovala po čtvrtěčném zatýkání, kdy policie zadržela vysokého úředníka ministerstva, ředitele odboru Kaleva Kangura, a dva podnikatele. Čelí podezřením z korupce při vydávání stavebních povolení v městských chráněných oblastech a při převodu státních pozemků největší stavební firmě v zemi Merko Ehitus.

Úmluva OECD o potírání podplácení zahraničních veřejných činitelů při mezinárodních podnikatelských transakcích

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Cooperation and Development- „OECD“) vznikla jako partikulární hospodářská organizace v roce 1960, kdy měla za úkol hospodářskou spolupráci při poválečné obnově evropských zemí. Estonsko přistoupilo k OECD dne 9. 12. 2010.

Podpisem Konvence se Estonsko zavazuje k dosažení základních cílů OECD. Přístupové dokumenty podepsal estonský velvyslanec při OECD, J. E. Sven Jürgenson,

a za hostitelskou zemi OECD pan Jean- Sebastien Conty z francouzského Ministerstva zahraničních věcí.

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) svádí boj s korupcí na mezinárodní úrovni. V jeho rámci v roce 1997 přijala protikorupční úmluvu. Tím se podplácení zahraničních veřejných činitelů stalo nelegálním ve všech 30 členských zemích OECD a 7 nečlenských zemích, které k úmluvě také svým podpisem přistoupily - Argentíně, Brazílii, Bulharsku, Chile, Estonsku, Slovinsku a Jižní Africe. Úplatky v těchto zemích tak již nejsou odčitatelné z daní. Byl to významný krok v boji proti podplácení, který vedl k vytvoření srovnatelnějších podmínek pro mezinárodní podnikání v globálním konkurenčním prostředí.

Podle mezinárodních průzkumů je Estonsko vnímáno jako nejméně zkorumpovaná země v Evropě. Přesto domácí průzkumy objevují významné problémy v oblasti korupce, nejvíce jsou zkorumpováni funkcionáři, političtí vůdci a policisté.

Preventivní opatření proti korupci v Estonsku

Estonsko má nespočet institucí zapojených do prevence, detekce a potlačení korupce:

- 1) Protikorupční zákon Sbírnka zákonů I/1999, 16, 276: zákon poskytuje právní základ pro prevenci korupce a stíhání úředníků podezřelých z korupce. Protikorupční zákon stanoví komplexní pravidla pro střet zájmů, a ukládá povinnosti veřejných funkcionářů, aby předložily prohlášení o majetku a příjmech.
- 2) Zákon o veřejné službě, etický kodex
- 3) Zákon o veřejných zakázkách
- 4) Bezpečnostní policie: je agentura odpovědná za koordinaci protikorupčních politik a vyšetřování většiny případů korupce. [46]

6 Analýza vzájemného obchodu mezi Estonskem, ASEAN a NAFTA

Kapitola se věnuje popisu hlavních činností organizací ASEAN a NAFTA. Jsou zde vyjmenováni členové každé organizace. Bakalářská práce popisuje vzájemný obchod Estonska s jednotlivými státy organizací.

Z každé organizace jsou vybrány nejperspektivnější země pro obchod s Estonskem. Popsán je export a import mezi jednotlivými zeměmi obou organizací a Estonskem.

Vývoz do Asie v poslední době výrazně poklesl. Naopak se zvýšil vývoz do střední a východní Evropy, především do Maďarska a Polska. Asi 4 % estonského vývozu jdou do USA. Jednu čtvrtinu tvoří export strojů a zařízení. Estonsko také vyváží velké množství výrobků lehkého průmyslu a dopravních prostředků. [18]

6.1 ASEAN

Organizace ASEAN je Sdružení národů jihovýchodní Asie. Její přesný anglický název je The Association of Southeast Asian Nations. Toto sdružení bylo založeno dne 8. srpna 1967 v Bangkoku v Thajsku. Deklarace organizace ASEAN byla podepsána pěti zakládajícími státy a těmi jsou Indonésie, Malajsie, Filipíny, Singapur a Thajsko. Postupně se pak k organizaci připojilo dalších pět států a tím je celkový počet členských států deset. Dne 8. ledna 1984 se připojil Brunej, 28. července 1995 se připojil Vietnam, Laos a Myanmar se připojily 23. července 1997 a jako poslední se k organizaci ASEAN připojila Kambodža, a to dne 30. dubna 1999. [27]

Hlavním cílem organizace je docílit urychlení hospodářského růstu, sociálního pokroku a kulturního vývoje v této oblasti pomocí společné snahy v duchu rovnosti a partnerství, posílit společenství národů jihovýchodní Asie. Podpořit regionální mír a stabilitu mezi zeměmi prostřednictvím dodržování právního systému a dodržování zásad uvedených v Chartě Organizace spojených národů. Dalším cílem je podporovat aktivní spolupráci ve věcech společného zájmu v hospodářské, sociální, kulturní, technické, vědecké a správní oblasti.

Organizace chce efektivně spolupracovat na větším využití zemědělství a průmyslu, chce podporovat rozšíření obchodu, zlepšovat mezinárodní obchod, dopravní a komunikační zařízení a chce zvyšovat životní úroveň svých obyvatel. Organizace si také vzala za jeden ze svých cílů podporu studia v jihovýchodní Asii. Posledním cílem je udržování úzké a výhodné spolupráce se stávajícími mezinárodními a regionálními organizacemi s podobnými cíli a účely. [27]

Nejperspektivnější teritoria pro estonský trh v rámci organizace ASEAN ve vybraných zemích

Estonsko spolupracuje ze zemí ASEAN pouze s Indonésií, Malajsií, Thajskem, Vietnamem a Filipínami. Následující tabulky uvádějí mezinárodní obchod s těmito státy. Údaje jsou uvedeny od roku 2004 do roku 2011, starší údaje nejsou veřejně přístupné, jsou zpoplatněny určitou částkou za každý rok na ministerstvu financí Estonska.

Indonésie

Indonésie nejčastěji z pohledu celého světa vyváží do Japonska, Číny, USA, Singapuru a Koreje. V rámci Evropské unie pro Indonésii nejdůležitějším obchodním partnerem je Nizozemí. Nejčastěji dováží z Číny, Japonska a Singapuru. Nejdůležitější plodinou je rýže, dalšími plodinami jsou cukrová třtina, káva, čaj, ořechy a koření. Živočišná výroba je slabě rozvinutá, převládá lov mořských a sladkovodních ryb. Významná je v této zemi těžba dřeva.

rok	export	import	bilance
2004	1.1	3.2	-2.1
2005	3.4	1.6	1.8
2006	1	2.9	-1.9
2007	3.7	5.7	-2.0
2008	1.6	5.5	-3.9
2009	3.0	5.5	-2.5
2010	1.8	7.4	-5.6
2011	1.6	4.7	-3.1

Tabulka č. 12: Mezinárodní obchod Indonésie s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v milionech eur)
Zdroj: [48]

Komodity dovážené z Indonésie do Estonska:

- kovy a kovové výrobky, výrobky z papíru, stroje a zařízení

Komodity vyvážené z Estonska do Indonésie:

- mléčné výrobky a elektronika, animal and vegetable fats and oils, machinery, furniture

Malajsie

Malajsijskými nejvýznamnějšími obchodními partnery jsou Singapur, Čína, USA, Japonsko a Thajsko. Ze států EU je pro Malajsii nejdůležitější Německo, dále pak Nizozemí, Velká Británie, Francie a Itálie. Nejdůležitější plodinou je palma olejná a kaučuk.

rok	export	import	bilance
2004	2 194 717	6 242 418	-4 047 701
2005	2 516 672	11 505 308	-8 988 635
2006	4 649 848	13 664 202	-9 014 355
2007	5 318 372	13 534 576	-8 216 204
2008	5 651 405	17 963 042	-12 311 636
2009	2 398 912	7 386 902	-4 987 991
2010	3 498 546	8 568 488	-5 069 942
2011	4 947 130	9 470 687	-4 523 557

Tabulka č. 13: Mezinárodní obchod Malajsie s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v eurech)

Zdroj: [48]

Komodity dovážené z Malajsie do Estonska:

- stroje a zařízení, hračky a sportovní zařízení, přepravní technika, chemické výrobky

Komodity vyvážené z Estonska do Malajsie:

- Elektronika, plasty, nákladní automobily, stroje a zařízení, kakao, optické přístroje, boty

Thajsko

V zemědělství pracuje více než polovina obyvatelstva. Nejdůležitější plodinou je rýže, dále je Thajsko největším producentem ananasů a cukrové třtiny, pěstuje se kukuřice, banány, řepka olejná, sója a fazole. Důležitým zdrojem příjmů je cestovní ruch.

rok	export	import	bilance
2004	3 199 109	10 126 036	-6 926 927
2005	2 155 048	8 216 497	-6 061 449
2006	10 898 977	9 466 473	1 432 505
2007	1 719 955	12 502 530	-10 782 575
2008	3 684 581	10 951 663	-7 267 082
2009	3 273 170	6 935 808	-3 662 638
2010	8 927 135	10 531 058	-1 603 923
2011	9 765 897	11 497 694	-1 731 797

Tabulka č. 14: Mezinárodní obchod Thajska s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v eurech)
Zdroj: [48]

Komodity dovážené z Thajska do Estonska:

- textil, obuv, automobily, elektrotechnika

Komodity vyvážené z Estonska do Thajska:

- ropa, spotřební zboží

Vietnam

Vzdálenost a nedostatečné informace týkající se příležitostí v obou zemích jsou překážkou pro rozšíření obchodních vztahů. Tyto dvě země mají velký potenciál pro spolupráci v oblasti elektroniky, telekomunikací, zemědělství, vzdělávání, cestovního ruchu, energetiky a dopravy. Největšími odběrateli Vietnamu jsou především Spojené státy Americké, Evropská unie a Japonsko. Oboustranný obchod mezi Vietnamem a Estonskem je skromný. [19]

rok	export	import	bilance
2004	21,6	12,0	9,6
2005	25,9	19,5	6,4
2006	18,8	45,9	-27,1
2007	46,6	52,1	-5,5
2008	27,8	68,9	-41,1
2009	32,8	25,6	7,1
2010	20,7	19,4	1,3
2011	16,8	12,5	4,3

Tabulka č. 15: Mezinárodní obchod Vietnamu s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v milionech eur)
Zdroj: [44]

Komodity vyvážené z Vietnamu do Estonska:

- výrobky chemického průmyslu, kovy a kovové výrobky, stroje a mechanická zařízení, zemědělské produkty, mořské plody, oděvy, obuv

Komodity dovážené z Estonska do Vietnamu:

- textil, nábytek, vybavení domácnosti, bylinné přípravky, chemikálie, dřevěné výrobky, živočišné produkty

Filipíny

Největšími odběrateli Filipín jsou především USA, Japonsko, Singapur, Tchaj – wan a Německo.

rok	export	import	bilance
2004	0.08	0.72	- 0.6
2005	0.12	1.4	- 1.3
2006	0.42	3.2	-2.8
2007	0.14	1.8	-1.6
2008	0.35	2.8	-2.5
2009	0.10	1.1	-1.0
2010	0.56	1.1	-0.5
2011	0.30	1.2	-0.9

Tabulka č. 16: Mezinárodní obchod Filipín s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v milionech eur)
Zdroj: [48]

Komodity vyvážené z Filipín do Estonska:

- organické chemikálie, stroje a zařízení, elektrospotřebiče, nábytek

Komodity dovážené z Estonska do Filipín:

- stroje a zařízení, hračky, sportovní potřeby

6.2 NAFTA

Organizace NAFTA je Severoamerická dohoda o volném obchodu. Její celý anglický název je North American Free Trade Agreement. Jejími členy jsou Kanada, Spojené státy americké a Mexiko. Cílem této organizace je urychlit ekonomický růst, sociální pokrok, kulturní rozvoj a vzájemné vztahy svých členů, v současnosti spolupracuje i ve vojenskopolitické a mezinárodněpolitické oblasti. [27]

Deklarace o volném obchodu mezi Kanadou, USA a Mexikem byla podepsána v roce 1992 a v platnost vstoupila dne 1. ledna 1994. Tímto byl vytvořen jeden z největších světových zón volného obchodu a položeny základy pro silný hospodářský růst a rostoucí prosperitu

pro Kanadu, Spojené státy a Mexiko. NAFTA přinesla zvyšující se bohatství a konkurenceschopnost a především přináší výhody pro rodiny, rolníky, dělníky, výrobce a spotřebitele. [27]

Nejperspektivnější teritoria pro estonský trh v rámci organizace NAFTA ve vybraných zemích

Kanada

Kanadskými nejdůležitějšími zahraničními partnery jsou členské státy OECD, EU, USA, dále pak Mexiko a Čína. Mezi hlavní importní komodity patří železo, ocel, měď, uhlí, umělá hnojiva, řepka olejná, farmaceutické výrobky, maso, textil. Komodity určené pro export představují dopravní prostředky (letadla), živočišné produkty (mražené krevety), stroje a mechanická zařízení. [42]

rok	export	import	bilance
2005	44,5	12,5	32
2006	46,5	12,1	34,4
2007	64,9	20,1	44,8
2008	42,5	17,5	25
2009	128,2	10,6	117,6
2010	82,5	12,9	69,6
2011	52,1	42,2	9,9

Tabulka č. 17: Obchodní výměna Kanady s Estonskem v roce 2005 až 2011 (v milionech eur)
Zdroj: [42]

Kanada vykazuje dlouhodobě s Estonskem vyšší hodnotu pro export než pro import.

USA

Největším obchodním partnerem USA je Kanada a mezi další se řadí Čína, Mexiko nebo Japonsko. Obchodní vztahy mezi USA a Estonskem jsou na vzestupu. Komodity dovážené z Estonska jsou především minerální paliva a oleje, elektronické stroje, sportovní vybavení, lékařské nebo chirurgické nástroje.

rok	export	import	obrat
2000	88,0	484,9	572,9
2001	57,7	183,3	241,0
2002	81,5	82,0	163,5
2003	120,6	61,0	181,5
2004	134,3	258,8	393,1
2005	145,4	366,0	511,4
2006	221,4	304,8	526,3
2007	242,3	53,9	296,2
2008	225,6	166,5	392,1
2009	189,5	162,2	27,3
2010	187,9	509,6	697,5
2011	320,4	586,8	907,2

Tabulka č. 18: Mezinárodní obchod Estonska s USA od roku 2000 do roku 2011 v milionech USD
Zdroj: [45]

Mexiko

Mexiko nejvíce obchoduje se Spojenými státy, Kanadou, Čínou, Japonskem nebo Jižní Koreou. Vývozními komoditami jsou cukrová třtina, ovoce, káva. Dále se vyvážejí barevné kovy. Dovozní komodity představují hotové či rozpracované stroje, chemické suroviny, potraviny, polotovary.

rok	export	import	bilance
2000	3.4	1.6	1.8
2001	1	2.9	-1.9
2002	3.7	5.7	-2.0
2003	0.1	9.6	-9.5
2004	0.7	10	-9.3
2005	0.9	28.5	-27.6
2006	2.9	22.4	-19.5
2007	9.2	26.3	-17.1
2008	7	159.4	-152.4
2009	2.1	33.8	-31.7
2010	6.1	34.6	-28.6
2011	4.3	31.5	-27.2

Tabulka 19: Mezinárodní obchod Estonska s Mexikem od roku 2000 do roku 2011 v milionech USD
Zdroj: [50]

7 Struktura vzájemného obchodu mezi Estonskem a ČR

V této kapitole se seznámíte se smlouvami a dohodami, které upravují vztah mezi Českou republikou a Estonskem. Velkou výhodou je členství obou zemí v EU, což zaručuje jednoduchost v obchodování prostřednictvím odstraněných překážek zahraničního obchodu.

Práce popisuje obchodování mezi zeměmi, jejich vzájemný export a import. Jsou vyjmenovány hlavní komodity, které představují předmět společného obchodu mezi oběma zeměmi.

7.1 Uzavřené smlouvy a dohody mezi ČR a Estonskem

- 1) Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Estonské republiky o mezinárodní silniční dopravě cestujících a zboží
- 2) Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Estonské republiky o vzájemné spolupráci
- 3) Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Estonské republiky o zrušení vízové povinnosti
- 4) Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Estonské republiky o spolupráci v oblasti kultury, školství a vědy
- 5) Bezpečnostní dohoda o vzájemné ochraně utajovaných skutečností mezi vládou České republiky a vládou Estonské republiky
- 6) Protokol mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Estonské republiky o spolupráci v oblasti vojenské geografie
- 7) Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství a výzkumu Estonské republiky o spolupráci v oblasti školství, vědy a mládeže na léta 2009 – 2012
- 8) Smlouva mezi Českou republikou a Estonskou republikou o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku
- 9) Dohoda mezi Českou republikou a Estonskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic.

7.2 Vývoz a dovoz mezi ČR a Estonskem

Geografická poloha Estonska na severu Evropy předurčuje jeho nedostatečnou produkci potravinářských výrobků. České výrobky se jednotlivě prosazují. Specifické, silné postavení mají české pivovary, které by v budoucnu mohly své pozice posílit na úkor méně kvalitních severských, východoevropských a německých piv. [28]

Viditelným českým výrobkem jsou v Estonsku osobní automobily Škoda. Prodává je autorizovaný dealer „Auto 100“ a několik neautorizovaných dealerů. Škodovky zde často fungují jako firemní auta a v roce 2007 i 2008 se uplatnily v soutěži na policejní vozidla. Osobní auto je předmětem prezentace v daleko větší míře než v ČR a Estonci proto často kupují drahé, silné vozy vyšší třídy. V Estonsku je osobní auto součástí prezentace jednotlivého člověka ve větší míře než u nás, Estonci proto častěji kupují vozy, ve vyšších cenových kategoriích i třídách. Slibně vyhlíží zavádění modelu Roomster, který byl odbornými časopisy vyhodnocen jako nejlepší model pro rok 2007 na estonském trhu.

Další položky vývozu představují:

- potravinářské výrobky
- dopravní prostředky
- energetická zařízení
- služby a technologie pro životní prostředí
- informační technologie

Ve výrobě energie se očekávají technologické inovace. Dojde zřejmě na realizaci elektráren s kombinovanou výrobou elektrické energie i spotřebního tepla, využívání biomasy, výstavbu větrných elektráren, zlepšení technologie spalování živičné břídlíce a podstatnou rekonstrukci elektrických rozvodných sítí. České podniky jsou již v této oblasti aktivní.

Česká republika nepatří mezi hlavní partnerské země. Silná je přítomnost firem zejména ze Skandinávie, které do značné míry ovládají trh. Z hlediska exportu do ČR je na 25. místě, a z hlediska importu z ČR je na 18. místě. Estonsko má s ČR trvale záporné saldo zahraničního obchodu, dlouhodobě dováží minimálně třikrát více, než vyvází.

Estonsko je pro české exportéry perspektivním trhem, mimo jiné díky historickému povědomí místních spotřebitelů o kvalitní české (československé) produkci, cenové konkurenceschopnosti a faktu, že pobaltské země jsou členy EU a jsou tak součástí vnitřního trhu.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
vývoz	20.5	29.3	36.5	49.2	67.9	84.7	116.3	146.3	138.7	115.6	142.2	129.4
dovoz	10.2	13.5	22.1	27.2	23.3	22.5	26.6	32.2	39.1	28.2	31.8	38.3
bilance	10.3	15.8	14.4	22.0	44.6	62.2	89.7	114.0	99.6	87.4	110.4	91.1
obrat	30.7	42.8	58.6	76.5	91.3	107.2	142.9	178.6	177.9	143.8	174	167.7

Tabulka č. 20: Vývoj vzájemného obchodu mezi Estonskem a ČR v milionech eur
Zdroj: [39]

Hlavními exportními položkami jsou kovy a kovové výrobky, stroje a zařízení, dřevo a dřevěné výrobky, textil a textilní výrobky. Z ČR je důležitý zejména vývoz převážně strojů a zařízení a dopravních prostředků. Dovoz představují plastové a pryžové výrobky a výrobky z kamene, keramiky a skla.

7.3 Obchod s komoditami a službami

Úspěšnými distributory českého zboží je např. firma KRK Moigu (prodej českých obráběcích a dalších strojů) a firma M. K. T. (prodej nářadí a elektrických zařízení).

Obchodování s komoditami

Poptávky jsou z oblasti potravinářství, chemického průmyslu a strojírenství. Obecně je poptávka po českém zboží nevýrazná s výjimkou tradičních českých výrobků, jako jsou pivo, sklo a automobily Škoda.

Obchodování se službami

Ve službách je pozoruhodné mimořádně silné postavení Českých aerolinií na estonském trhu. Kromě letecké dopravy jsou v teritoriu poskytovány logistické služby formou kamionové přepravy a služby cestovních kanceláří. Z hlediska exportu služeb mají rozhodující podíl doprava a cestovní ruch, které stabilně reprezentují více jak 80 % služeb. Převážný podíl importu reprezentují, blíže neurčené obchodní služby v celkové hodnotě přes 75 %. Doposud převládají krátkodobé pobyty, které jsou navíc často situované do Prahy. [29]

Je třeba využít marketingových postupů na změnu tohoto stavu a přesunout pozornost turistického ruchu na regiony a výhody dlouhodobějšího pobytu. Atraktivní oblastí jsou rovněž informačních technologie, v nichž se Estonsko považuje za velmoc. Na estonském trhu se projevuje výrazný nedostatek vzdělaných pracovníků v IT, což vedlo například firmu Skype k založení dceřiné firmy v České republice v roce 2007. [29]

8 Časové řady nejvýznamnějších oblastí ekonomické spolupráce za posledních jedenáct let mezi oběma zeměmi

Tato kapitola se zabývá stejnou tematikou jako kapitola 7, kterou doplňuje o přesné číselné údaje, které nám usnadňují pochopení dané problematiky.

8.1 Vývoz z ČR do Estonska

Výhodou pro české exportéry je, že tuzemské zboží bylo přítomno na estonském trhu jak v předválečném období, tak i v uplynulých desetiletích. Mezi vyvážené komodity patří stroje a dopravní prostředky, elektronická zařízení a spotřebiče, telekomunikační zařízení. Dále jsou to tržní výrobky tříděné podle materiálu jako například pneumatiky, sklo, keramické dlaždice, kovové výrobky, železo a ocel. Třetí největší skupinu vývozu tvoří chemikálie a příbuzné produkty.

rok	název krajiny	stat. hodnota CZK(tis.)
2000	Estonsko	10 368
2001	Estonsko	12 589
2002	Estonsko	14 893
2003	Estonsko	15 143
2004	Estonsko	13 934
2005	Estonsko	15 344
2006	Estonsko	21 495
2007	Estonsko	30 922
2008	Estonsko	27 304
2009	Estonsko	28 080
2010	Estonsko	14 657
2011	Estonsko	12 571

Tabulka č. 21: Přehled vývozu motorových vozidel do Estonska na základě údajů Českého stat. úřadu
Zdroj: [35]

Nejvýznamnější oblasti vývozu do Estonska představují stroje a dopravní prostředky. Největší hodnoty vývozu v této oblasti byly zaznamenány v roce 2007.

rok	Název krajiny	Stat. Hodnota CZK(tis.)
2000	Estonsko	65 717
2001	Estonsko	115 201
2002	Estonsko	195 592
2003	Estonsko	246 635
2004	Estonsko	260 681
2005	Estonsko	195 114
2006	Estonsko	176 027
2007	Estonsko	155 915
2008	Estonsko	132 053
2009	Estonsko	121 481
2010	Estonsko	111 420
2011	Estonsko	196 508

Tabulka č. 22: Přehled vývozu průmyslového a spotřebního zboží do Estonska na základě údajů Českého statistického úřadu

Zdroj: [35]

8.2 Dovoz z Estonska do ČR

Nejperspektivnějšími odvětvími z hlediska dovozu do ČR jsou:

- Elektrotechnický průmysl
- oblast IT - komponenty pro počítače
- Energetické odvětví
- strojní vybavení
- elektrická zařízení
- spotřební průmysl
- Dřevařství

8.3 Obchodní bilance mezi ČR a Estonskem

Následující tabulka ukazuje číselné údaje o vývoji vývozu a dovozu Estonska do České republiky v letech 2000 až 2011. Údaje jsou vyjádřeny v miliardách eur.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
vývoz	3,5	4,2	4,6	5,9	6,2	6,7	9,2	11,4	19,7	12,5	10,6	11,8
dovoz	2,5	3,8	7,2	5,3	6,8	9,2	6,2	5,5	6,7	2,7	4,3	6,4
obrat	6,0	8	11,8	11,2	13,0	15,9	15,4	16,9	26,4	15,2	14,9	18,2
saldo	1,0	0,4	-2,6	0,6	-0,6	-2,5	3,0	5,9	13,0	9,8	6,3	5,4

Tabulka č. 23: Bilance vzájemné výměny služeb od roku 2000 do roku 2011 (v miliardách eur)

Zdroj: [39]

Záporné saldo v oblasti služeb se změnilo na kladné v roce 2006 a to zejména díky zvýšení exportu v dopravě. Nejmarkantnější nárůst byl v osobní letecké dopravě a dále v silniční nákladové dopravě.

9 Popis současného a prognóza budoucího vývoje postavení Estonska v EU

Tato část bakalářské práce se věnuje postavení Estonska v rámci Evropské unie a provedení prognózy budoucího vývoje pomocí neuronových sítí.

Evropská unie představuje politickou a ekonomickou integraci evropských států. V současné době EU vytváří 27 členských států.

Evropská unie vznikla v roce 1993 na základě uzavření Smlouvy o Evropské unii, kterou předcházela známější Maastrichtská smlouva, která navazuje na evropský integrační proces již od padesátých let.

Úkolem Evropské unie je vznik společného trhu a hospodářské a měnové unie, další hlavním cílem je také podpořit vývoj a růst jednotlivých ekonomik jako celku, podpora zaměstnanosti a konkurenceschopnosti a dále podporuje zlepšení životní úrovně a prostředí. Základem jsou čtyři svobody jednotného trhu, kterými jsou volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu.

9.1 Budoucí postavení Estonska v EU

Výhledy na vývoj hospodářství Estonska jsou pro rok 2012 mírně optimistické. Obrat je již nyní patrný v mírném nárůstu exportu. Export se zvýšil o 1,5 % v lednu 2011 oproti lednu roku 2010. Nárůst exportu se objevil poprvé od roku 2008.

Navzdory těmto dobrým zprávám se neočekává rychlá změna na trhu práce, je nutné stále počítat s vysokou mírou nezaměstnanosti. Na zvyšování inflace bude mít vliv vývoj v zahraničí. Vláda se bude snažit o pokračování rozpočtové politiky a tím dodržovat splnění Maastrichtských kritérií v delším časovém horizontu.

9.2 Zahraniční obchod Estonska s EU

země (vývoz)	miliony Eur	země (dovoz)	miliony Eur
1. Finsko	1.033	1. Finsko	1.205
2. Švédsko	663	2. Švédsko	439
3. Německo	294	3. Německo	446
4 Lotyšsko	275	4 Lotyšsko	123
5. Rusko	260	5. Rusko	713
6. Nizozemí	168	6. Nizozemí	104
7. Spojené království	150	7. Spojené království	110
8. Litva	120	8. Litva	74
9. Dánsko	111	9. Dánsko	111
10. USA	70	10. USA	121
11. Ukrajina	69	11. Ukrajina	46
12. Japonsko	13	12. Japonsko	281

Tabulka č. 24: Teritoriální struktura vývozu a dovozu země v roce 2010

Zdroj: [42]

Z prvních 12 nejdůležitějších států z hlediska obratu má Estonsko aktivní saldo zahraničního obchodu s Finskem, Švédskem, Lotyšskem, Nizozemím, Spojeným královstvím, Litvou a Ukrajinou, pasivní saldo s Německem, Ruskem, USA a Japonskem.

9.3 Fuzzy logika a neuronové sítě

Fuzzy logika se poprvé objevila v roce 1965 v článku, jehož autorem byl profesor Lotfi A. Zadeh. Tehdy byl definován základní pojem fuzzy logiky a to fuzzy množina. Slovo fuzzy znamená neostrý, matný, mlhavý, neurčitý. Odpovídá tomu i to, čím se fuzzy teorie zabývá: snaží se pokrýt realitu v její nepřesnosti a neurčitosti.

Umělé neuronové sítě (UNS) jsou systémy s masivním paralelním zpracováním signálů. Napodobují procesy probíhající v přirozených neuronových systémech vyšších organismů (především člověka). Důležitým atributem UNS je schopnost učit se z předloh. UNS patří do oblasti tzv.umělé inteligence. Příbuzné obory, z nichž UNS čerpají své poznatky jsou: neurobiologie, genetika, výpočetní technika, mikroelektronika, robotika a další obory. [43]

9.4 Predikce vývoje makroekonomických ukazatelů Estonska s využitím neuronové sítě

Predikce časové řady pomocí neuronové sítě spočívá v naučení sítě na průběh veličiny v nějakém určitém čase a následném použití do budoucnosti. Síti předkládáme na vstup data z minulosti a jako výstup očekáváme data z budoucnosti. Výsledné předpovědi nejsou stoprocentní, jsou pouze orientační.

Na tuto predikci byly použity následující makroekonomické ukazatele Estonska:

Růst HDP (%)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
5,7	5,6	8,5	7,7	8,7	10,5	11,4	7,3	7,8	-0,9	-2,5	1,5

Tabulka č. 25: Základní ekonomické ukazatele od roku 2000 do roku 2011

Zdroj: [33]

Míra inflace (%)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
3,9	4,5	3,6	1,4	3,0	4,1	4,4	6,6	10,4	-0,1	0,5	2,1

Tabulka č. 26: Míra inflace v Estonsku od roku 2000 do roku 2011

Zdroj: [36]

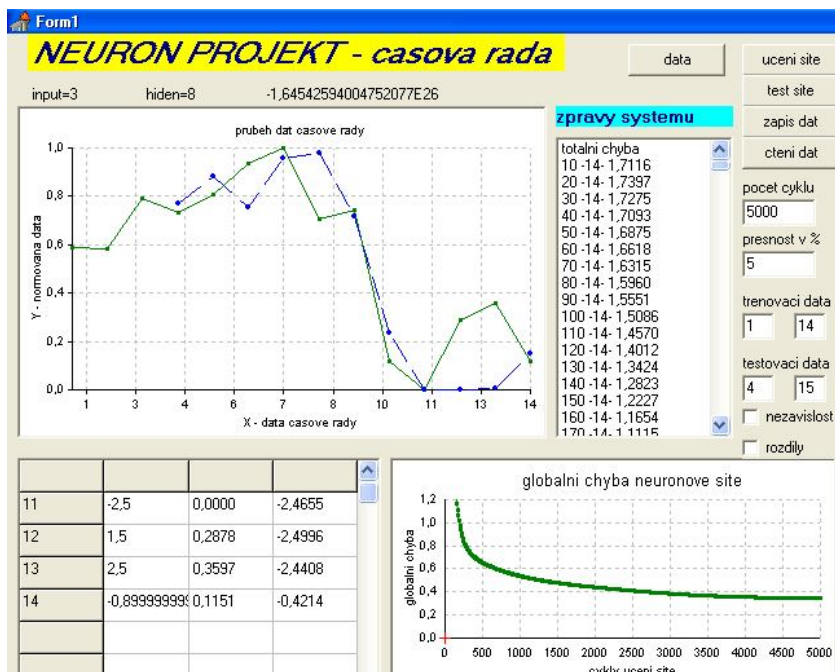
Míra nezaměstnanosti (%)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
13,5	11,5	10,3	10,1	9,7	7,9	5,9	4,7	5,5	14,4	18,3	16,6

Tabulka č. 27: Míra nezaměstnanosti v Estonsku od roku 2000 do roku 2011

Zdroj: [31]

Síti předkládáme na vstup data z minulosti a jako výstup očekáváme data z budoucnosti. Výsledné předpovědi nejsou stoprocentní, jsou pouze orientační. Výsledná data jsou vypracována pro rok 2012, 2013, 2014.

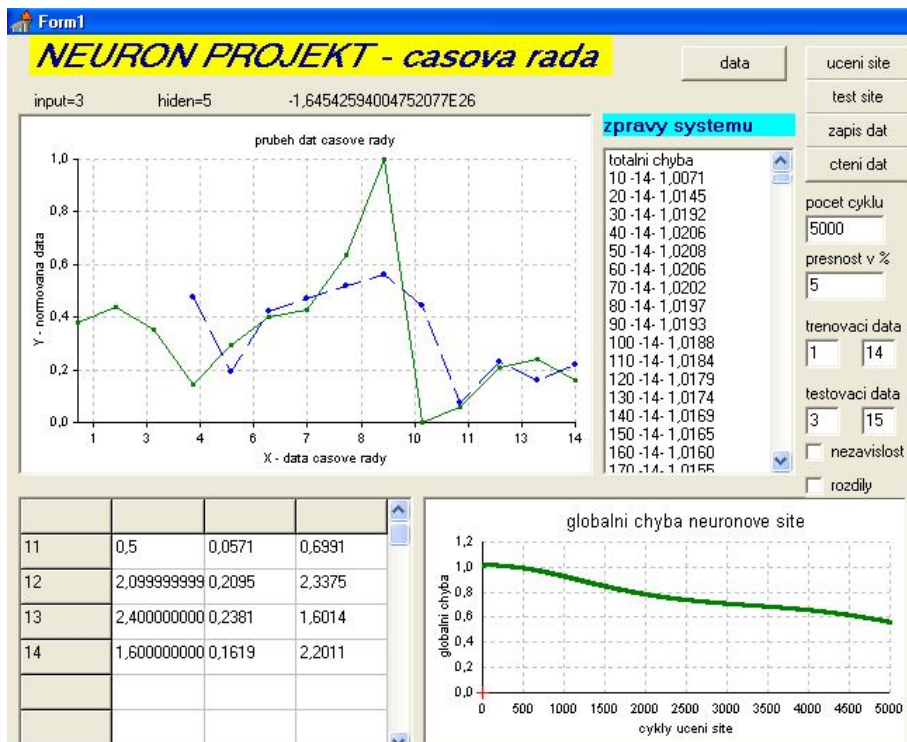

Obrázek č. 1: Neuron Projekt, predikce růstu HDP po 3 kroku
Zdroj: Vlastní

2012	-2,4
2013	-2,5
2014	-0,4

Tabulka č. 28: Predikce růstu HDP
Zdroj: Vlastní

Z výsledku predikce vyplývá, že HDP se v dalších letech bude pohybovat opět v záporných číslech a v roce 2014 dosáhne nejmenší hodnoty -0,4 %.

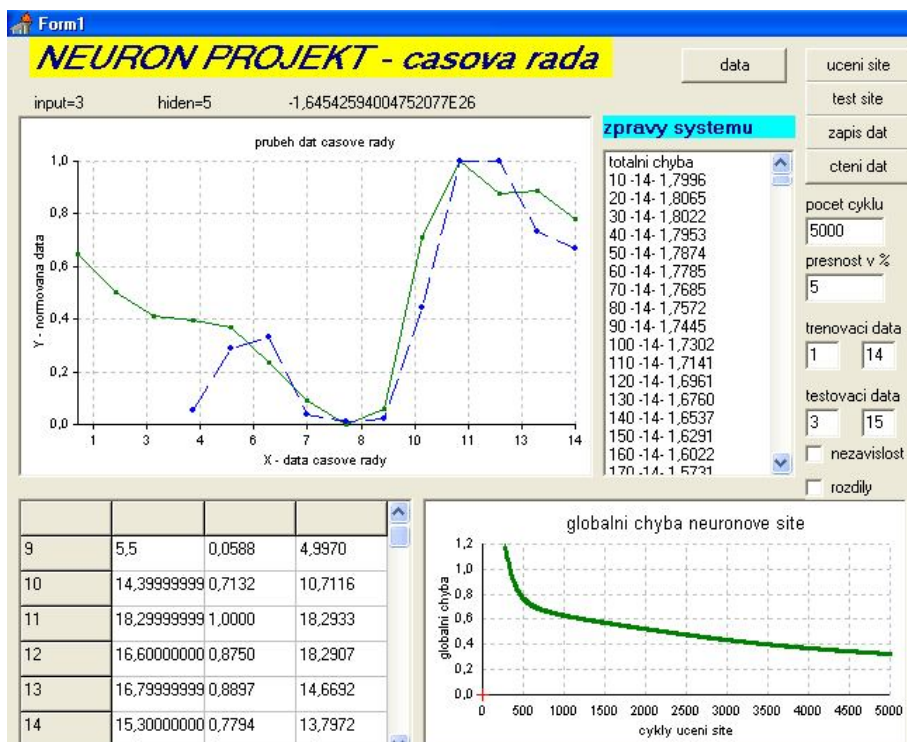

Obrázek č. 2: Neuron Projekt, predikce vývoje inflace po 3 kroku
Zdroj: Vlastní

2012	2,4
2013	1,6
2014	2,2

Tabulka č. 29: Predikce vývoje inflace
Zdroj: Vlastní

Z výsledku predikce vyplývá, že míra inflace v dalších letech bude klesat a v roce 2014 dosáhne hodnoty 2,2 %.

Obrázek č. 3: Neuron Projekt, predikce vývoje nezaměstnanosti po 3 kroku
Zdroj: Vlastní

2012	16,8
2013	15,3
2014	13,8

Tabulka č. 30: Predikce vývoje nezaměstnanosti
Zdroj: Vlastní

Z výsledku predikce vyplývá, že míra nezaměstnanosti bude v dalších letech klesat a v roce 2014 dosáhne 13,8 %.

10 Přehled příležitostí českých podnikatelských subjektů na trhu Estonska

Poslední kapitola se zabývá popisem příležitostí českých podnikatelských subjektů na estonském trhu.

Další část popisuje obory, které jsou pro estonský trh vhodné, a kterými by se mohli čeští podnikatelé zabývat. Aby se dostali a hlavně udrželi na trhu, musí vyvinout značné úsilí na propagaci a reklamu. Dále popisuje formy vstupu na zahraniční trh a představuje některé české firmy, které se na tomto trhu již prosadily.

10.1 Příležitosti na estonském trhu pro české podnikatelské subjekty

Obě země navzájem mezi sebou obchodují se stejnými druhy zboží. Pro české podnikatelské subjekty mezi nejzajímavější obory, díky kterým se mohou dostat na estonský trh a získat si na něm dobrou pozici, jsou zejména:

- Elektronika a elektrotechnika
- Stavebnictví a stavební materiály
- Obchodování se službami – zde můžeme zařadit služby spojené s dodávkami softwaru, logistikou, zpracováním dat a multimédií
- Energetika
- Zdravotnické zařízení
- Ekologická technologie

Právě obor ekologických technologií je v poslední době velmi moderním a žádaným trendem.

Životní prostředí

Do životního prostředí bude investováno velké množství finančních prostředků, a to jak z evropských fondů, tak i z národních zdrojů. Z celkové částky 3,4 miliardy eur

ze strukturálních fondů EU v období 2007-2013 bude alokováno 850 milionů eur právě do životního prostředí. Konkrétně by se mohly uplatnit technologie na úpravu vody a likvidaci odpadů.

Zóna voleného obchodu v přístavu Sillamae

Jednou z aktuálních příležitostí pro české podnikatele v Estonsku. Jde o nově vybudovaný přístav na severovýchodě země. Zóna má rozlohu 600 ha, obsahuje již veškerou základní infrastrukturu, kterou je třeba doplnit o nabídku spektra služeb. Zóna poskytuje 100 % daňovou úlevu při importu a exportu zboží. Pro země mimo EU je navíc zóna kompletně osvobozena od importních cel.

Dálnice Via Baltica

Další příležitostí v sektoru služeb v Estonsku se objevují v souvislosti s pokračující obnovou Via Baltica – hlavního silničního tahu Pobaltím do Ruska.

10.2 Podmínky účasti na estonském trhu

Estonský trh je sice otevřený, ale aby na něm mohl český subjekt začít podnikat a pronikat na něj se svými produkty a hlavně na tomto trhu uspět a udržet svoji pozici, musí vynaložit určité úsilí. Na estonském trhu je obrovská konkurence, a proto musí zahraniční podniky vyvinout účinnou propagaci a profesionální marketing.

Propagace, marketing a reklama

Nejúčinnější propagací a reklamou je účast na veletrhu. Reklama v tisku nebývá příliš účinná. Inzerce nabízí například Estonská hospodářská komora, která za úplaty rozešle informace svým členům.

Pro většinu malých a středních českých podniků je inzerce v médiích, tištěných i elektronických často finančně nedostupná. Důležitá je především prezentace firmy prostřednictvím internetu. Některé české podniky tuto prezentaci firmy podceňují,

naopak v Estonsku si podniky na tomto druhu propagace přímo zakládají. Tento způsob je charakteristický většinou nulovými náklady a omezení cílových skupin na možné potenciální partnery.

10.3 Formy vstupu na estonský trh

Další formou vstupu českého exportéra na estonský trh je založení podniku na estonském území. Můžeme se zde setkat s obdobnými společnostmi, jako je tomu v ČR.

Na estonském trhu se můžeme setkat s formami podniku:

- Podnik jednotlivce /OSVČ – (Füüsilisest isikust ettevõtja) – FIE
- Společnost s ručením omezeným (Osahing) – OÜ
- Akciová společnost (Aktsiaselts) – AS
- Veřejná obchodní společnost (Täisühing) – TŮ
- Komanditní společnost (Usaldusühing) – UÜ

V případě s.r.o a a.s. musí být alespoň polovina řídicího managementu estonskými rezidenty. V případě pobočky zahraniční firmy musí být estonským rezidentem aspoň jeden ředitel.

10.4 České firmy působící v této zemi

Estonsko patří pro zahraniční investory mezi nejatraktivnější země střední a východní Evropy.

- **ABC Data S. A.**

V prosinci ABC Data S. A. zahájila činnost v Lotyšsku a Estonsku. Expanze na těchto trzích je součástí dlouhodobé strategie rozvoje společnosti. Po velmi úspěšném roce na litevském trhu tedy 1. prosince 2011 ABC Data započala prodej pro lotyšské a estonské obchodní partnery.

- **Automobilka Škoda**

Díky modelu Octavia a Superb

- **ČSA**

Kromě letecké dopravy jsou v teritoriu poskytovány logistické služby formou kamionové přepravy a služby cestovních kanceláří.

- **Siemens Industrial Turbomachinery s.r.o.**

Tato firma zvítězila v tendru na dodávku turbín na kombinovanou elektrárnu v Tallinnu a Tartu.

ZÁVĚR

Vztahy mezi Estonskou republikou a ČR jsou velmi dobré a bezproblémové. Jsou založeny na solidaritě menších evropských států, které spojuje podobný historický vývoj v novodobých dějinách a podobné cíle. Spolupráce obou států se intenzivně rozvíjí ve všech oblastech, především politické, ekonomické, bezpečnostní a kulturní. K rozvoji vzájemné spolupráce přispívá společné členství v Evropské unii a NATO.

Estonská ekonomika těží ze své polohy na křižovatce mezi východem a západem. Ekonomika nabízí klíčové příležitosti pro společnosti v řadě odvětví, včetně informačních a komunikačních technologií, elektroniky, strojírenství a zpracování kovů, zpracování dřeva, logistiky, dopravy a potravin. Tyto obory jsou podporovány v zemi 10 univerzitami a celou řadou vysokých škol, které dohromady poskytují zdroj absolventů, často hovoří plynule anglicky, švédsky, rusky, finsky a německy.

Ekonomika Estonska rychle roste. V roce 2006 obsadilo Estonsko první místo žebříčku zemí podle růstu HDP. Česko skončilo šestnácté spolu s Bulharskem, Polskem a Tureckem. Estonsko těží z výhod přílivu investic a z nízkého daňového zatížení, které dokonce patří k nejnižším v Evropské unii. Tato země za poměrně krátké období stihla doběhnout i ty nejvyspělejší země v oblasti informačních a komunikačních technologií. Po celé zemi je možný přístup k internetu díky veřejným stanovištím, na které je upozorňování i speciální dopravní značkou. Estonská vláda jako první na světě uskutečňuje své zasedání jen za pomoci elektronických dokumentů. Ročně tak ušetří přibližně 200 000 eur spojených s náklady na papír a kopírování. Estonsko je také první zemí, v níž se uskutečnily volby přes internet.

Jednou z nejdůležitějších částí této práce byla analýza vzájemného obchodu mezi Estonskem a Českou republikou. Práce byla zaměřena na vzájemnou bilanci vývozu a dovozu a dále na komodity, které Estonsko do ČR vyváží a které z něj naopak dováží. Estonsko je pro české exportéry perspektivním trhem díky historickému povědomí místních spotřebitelů o kvalitní české produkci a cenové konkurenceschopnosti. Je to jeden z nejzajímavějších trhů, jelikož je na rozdíl od ostatních zemí zatím stále nenasycený.

Další velice významnou součástí této práce představuje popis podnikatelského prostředí, vyčíslení hlavních ekonomických ukazatelů Estonska za posledních jedenáct let jako je HDP, inflace, nezaměstnanost, státní rozpočet a bilance zahraničního obchodu. Určení prognózy budoucího vývoje bylo provedeno pomocí umělé inteligence, v případě této práce bylo použito predikce neuronových sítí pomocí programu Neuron Project1 a byl proveden odhad hlavních ekonomických ukazatelů pro následující období, tj. roky 2012, 2013 a 2014.

Estonské hospodářství disponuje poměrně levnou pracovní silou. V současné době pokračuje v Estonsku stavební boom a prohlubuje se nedostatek kvalifikované pracovní síly ve stavebnictví. Estonsko je pro naše podniky dobrým obchodním partnerem i z toho důvodu, že nabízí transparentní prostředí pro byznys, nezatížené administrativními překážkami pro podnikání. Významný je i fakt, že ekonomika Estonské republiky a její zahraniční obchod nezaznamenávají v současné době dopady ekonomického útlumu. Estonská republika navíc představuje dobrý příklad efektivních reforem v ekonomice i veřejné správě.

Mezi největší rizika pro podnikatele v Estonsku patří neznalost místních podmínek, stále je na tento stát pohlíženo jako na postsovětskou zemi, podcenění konkurence, požadavek estonských úřadů, aby česká firma provádějící práci v Estonsku platila za přítomné české zaměstnance estonskou sociální daň, ačkoliv jsou pojištěni v ČR, každoroční aktualizace údajů pro firmu, která je registrována v obchodním rejstříku. Další možnou překážkou může být ve srovnání s ostatními zeměmi exotičtější kulturní a jazykové prostředí. Neznalost estonštiny není pro vstup na trh zásadním problémem, podnikatelé jsou dostatečně vybaveni znalostí anglického jazyka, obtíže ale mohou nastat při jednání s úřady.

Tato práce by měla sloužit podnikatelským subjektům, které uvažují o vstupu na tento trh nebo o obchodu s Estonskem. Podnikatelské prostředí Estonska je ovlivňováno mnoha faktory a podnikatelský subjekt si je musí uvědomit. Účelem této práce je přiblížit podnikatelům co nejširší řadu aspektů, které mohou jejich podnikání ovlivnit, a které je nutné zvážit, pokud chtějí být úspěšní. Zvláště je nutné uvědomit si některé specifické faktory této země, jako je míra korupce, rozcházející se oficiální údaje o zemi. Smyslem této práce je na tyto faktory upozornit. Myslím si, že všechny cíle této práce se podařilo splnit.

Hodnocení podniku

Evropský polytechnický institut, s.r.o.
Osvobození 699, 686 04 Kunovice
<http://www.edukomplex.cz>, epi@edukomplex.cz

Hodnocení bakalářské práce ústavem Ekonomika a řízení

Název bakalářské práce: POPIS A PŘÍLEŽITOSTI PODNIKATELSKÉHO
PROSTŘEDÍ ESTONSKA PRO PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY V ČR
A PREDIKCE DALŠÍHO VÝVOJE

Jméno a příjmení autora práce: Petra TELEKI, DiS

Studijní obor: Management a marketing zahraničního obchodu

	Kritéria hodnocení	A	B	C	D	E	F
1.	Náročnost práce		x				
2.	Splnění cílů práce				x		
3.	Teoretická část práce			x			
4.	Praktická část práce			x	x		
5.	Formální úprava práce				x		

Hodnocení v jednotlivých kritériích označte X

Abecední hodnotící stupnice

Číselné hodnocení	Abecední hodnocení	Slovní hodnocení	Anglický ekvivalent hodnocení	Procentuální rozpětí
1	A	excelentní	upper - excellent	90 – 100 %
2	B	výborný	lower - excellent	80 – 89 %
2	C	velmi dobrý	very good	70 – 79 %
3	D	dobry	good	60 – 69 %
3	E	dostatečný	sufficient	50 – 59 %
4	F	nevyhovující	fail	pod 50 %

Práci doporučuji – ~~nedoporučuji~~ k obhajobě. (*nehodící se škrtně)

Bakalářskou práci navrhuji klasifikovat stupněm: D

Hodnocení vypracoval: Ing. Vladimíra Hlaváčková

V Kunovicích dne: 15.5.2012

.....
podpis hodnotitele bakalářské práce

ABSTRAKT

Petra TELEKI *Popis a příležitosti podnikatelského prostředí Estonska pro podnikatelské subjekty v ČR a predikce dalšího vývoje*. Kunovice, 2012. Bakalářská práce. Evropský polytechnický institut, s.r.o.

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jozef STRIŠŠ, CSc.

Klíčová slova: analýza, podnikatelské prostředí, makroekonomické ukazatelé, globální ekonomika, korupční jednání, boj proti korupci, ASEAN, NAFTA, ekonomická spolupráce, ČR, EU, příležitosti pro estonský trh

Cílem bakalářské práce je analýza podnikatelského prostředí Estonska v letech 2000 až 2011 a predikce dalšího vývoje. V úvodu bakalářská práce popisuje teoretické základy analýzy podnikatelského prostředí. V dalších částech je popisováno postavení Estonska v globální ekonomice, korupční jednání v podnikatelském prostředí, protikorupční jednání, vzájemný obchod s ASEAN a NAFTA, vzájemný obchod mezi Estonskem a EU. V závěru bakalářská práce udává příležitosti pro české podnikatelské subjekty na estonském trhu. Práce podává informace o estonském trhu a tím bude sloužit jako vhodná příručka pro české podnikatele, kteří se svojí činností chtějí orientovat na estonský trh.

ABSTRACT

Petra KRAHULÍKOVÁ *Description and opportunities of the Estonian market Environment for business unites in the Czech Republic and prediction of other development. Kunovice, 2012.* Bachelor Thesis. European Polytechnic Institute, Ltd.

Supervisor: Doc. Ing. Jozef STRIŠŠ, CSc.

Key words: analysis, bussines environment, makroeconomics indicators, global economy, corruption actions, fight opposite corruption, ASEAN, NAFTA, ekonomik cooperation, CZ, EU, opportunities, Estonian market

The goal of bachelor thesis is analysis business environment in Estonia in years 2000 to 2011 and a prediction of other development. In introduction bachelor thesis describes teoretical foundations analysis of business environment. In other parts is described Estonia position in global economic, corruption actions in business environment, anti-corruption actions, mutual trade with ASEAN and NAFTA, mutual trade between Estonia and EU. In conclusion, thesis gives opportunities for Czech entrepreneurs at the Estonian market. The thesis provides information about the Estonian market, and this way will serve as a suitable guide for Czech entrepreneurs who want to orient their activitieson the Estonian market.

Literatura

- [1] BENEŠ, V. a kol. *Zahraniční obchod: Příručka pro obchodní praxi*. Vyd. 1. Praha : Grada Publishing, a.s., 2004. 328 s. ISBN 80-247-0558-3.
- [2] SVATOŠ, M. a kol. *Zahraniční obchod: Teorie a praxe*. Vyd. 1. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 368 s. ISBN 978-80-247-2708-0.
- [3] VYMĚTAL, P. Ing. *Kde se daří korupci?* [online]. 2011 [cit. 2011-01-24]. Dostupné z WWW: http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=672
- [4] *Index CPI 2000* [online]. 2011 [cit. 2011-01-24]. Dostupné z WWW: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/previous_cpi/2000
- [5] *Index CPI 2001 - 2009* [online]. 2011 [cit. 2011-01-24]. Dostupné z WWW: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi
- [6] SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika*. Vyd. 3. Praha : C. H. Beck, 2002. 479 s. ISBN 80-7179-736-7
- [7] *Slept analýza 2011* [online]. 2011 [cit. 2011-09-24]. Dostupné z WWW: <http://www.mba-centre.cz/encyklopedie-pojmu/slept-analyza/>
- [8] *Index CPI 2010* [online]. 2011 [cit. 2011-01-24]. Dostupné z WWW: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2010/results
- [9] *Korupce v obchodních vztazích* [online]. 2011 [cit. 2011-01-26]. Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/obchodni-pravo/korupce-v-obchodnich-vztazich/1000456/58878/>
- [10] ZICH, Robert. *Strategický management*. Podnikatelská fakulta VUT v Brně, Brno 2007 (cit. 2011-02-03). Dostupné z WWW: http://vzdelavani.esf-fp.cz/results/results_02/edumat_rep/STM/STM_Pext.pdf
- [11] TRENČIANSKA, E. *Zahraniční obchod*. Bratislava : Sprint, 2000. 168 s. ISBN 80-88848-30x.
- [12] HAUGE, P. *Průzkum trhu*. Praha : Computer Press, 2003. 234 s. ISBN 80-7226-917-8.
- [13] BLÁŽ, P. a kol. *Medzinárodné podnikanie*. Bratislava : Sprint, 2001. 191 s. ISBN 80-88848-68-7.
- [14] HILL, Ch.W.L. *International business competing in the global market place*. New York : McCraw-Hill, 2009. 358 s. ISBN 978-0-07-128798-2.
- [15] BATEMAN, G.; EGANOVÁ, V. *Encyklopedie Zeměpis světa*. Praha : Columbus, 1999. 512 s. ISBN 80-7176-022-6

- [16] *Estonsko na mapě Evropy* [online]. 2010 [cit. 2010-01-27]. Dostupné z WWW: http://www.eesti.ee/eng/riik/eesti_vabariik/
- [17] *Korupce v obchodních vztazích* [online]. 2011 [cit. 2011-01-26]. Dostupné z WWW: http://dspace.knihovna.utb.cz/bitstream/handle/10563/9834/knappová_2009_dp.pdf?sequence=1
- [18] *Ekonomická charakteristika země* [online]. 2011 [cit. 2011-01-26]. Dostupné z WWW: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/estonsko/ekonomika/ekonomicka_charakteristika_zeme.html
- [19] *Předpokládaný ekonomický vývoj podle ministerstva financí Estonska* [online]. 2010 [cit. 2010-01-20]. Dostupné z WWW: http://veebik.vm.ee/estonia/kat_398/pea_172/281.html
- [20] Value Based Management. *PEST Analysis*. [online]. 2010 [cit. 2010-11-29]. Dostupné z WWW: http://www.valuebasedmanagement.net/methods_PEST_analysis.html
- [21] *Korupce v Estonsku* [online]. 2010 [cit. 2010-11-29]. Dostupné z WWW: <http://www.irucz.ru/cz/zpravy/1-/103-estonsko/10300-/000-/107-korupce-krimi-spioni/6714-estonsky-ministr-odstoupil-kvuli-pasivite-vlady-vuci-korupci/>
- [22] *Zemědělství Estonska* [online]. 2011 [cit. 2011-03-17]. Dostupné z WWW: <http://exporter.ihned.cz/c1-15814230-hospodarsky-vyvoj-estonska>
- [23] *Služby* [online]. 2010 [cit. 2010-03-17]. Dostupné z: <http://exporter.ihned.cz/c1-15814230-hospodarsky-vyvoj-estonska>
- [24] *Infrastruktura, dopravní situace v Estonsku* [online]. 2011 [cit. 2011-1-29]. Dostupné z WWW: <http://estonsko.pobalti.cz/doprava/vlaky/1222-Vlaky-v-Estonsku-skoro-neexistuji.html>
- [25] *Státní rozpočet* [online]. 2010 [cit. 2010-11-29]. Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/estonsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000907/>
- [26] *Bankovní systém* [online]. 2010 [cit. 2010-11-29]. Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/estonsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000907/>
- [27] *ASEAN* [online]. 2010 [cit. 2010-11-29]. Dostupné z WWW: <http://referaty-seminarky.cz/sdruzeni-narodu-jihovýchodni-asie/>
- [28] *Vývoz a dovoz mezi ČR a Estonskem* [online]. 2011 [cit. 2011-02-2]. Dostupné z WWW: <http://www.cundr.cz/estonsko/ocekavany-vyvoj/>
- [29] *Zahraniční obchod země* [online]. 2011 [cit. 2011-02-2]. Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/estonsko-zahranicni-obchod-zeme/6/1000907/>

- [30] *Ministerstvo zahraničních věcí pro ČR* [online]. 2010 [cit. 2010-11-29]. Dostupné z WWW: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/estonsko/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html
- [31] *Slept analýza schéma* [online]. 2011 [cit. 2011-01-10]. Dostupné z WWW: <http://www.ict-123.com/Strategickéřizení/Metody/AnalýzaSLEPT.aspx>
- [32] *Česká republika na mapě Evropy* [online]. 2011 [cit. 2011-10-10]. Dostupné z WWW: <http://www.amapy.centrum.cz/>
- [33] *Estonská národní banka* [online]. 2011 [cit. 2011-10-9]. Dostupné z WWW: <http://www.eestipank.info/frontpage/et/>
- [34] *Ministerstvo zahraničních věcí Estonska* [online]. 2011 [cit. 2011-10-9]. Dostupné z WWW: www.terraivagrants.org/Home/.../estonia-ministry-of-foreign-affairs
- [35] *Estonský Statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2011-10-9]. Dostupné z WWW: <http://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>
- [36] *Eurostat, ČNB* [online]. 2011 [cit. 2011-10-9]. Dostupné z WWW: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics>
- [37] *Ministerstvo financí Estonska* [online]. 2010 [cit. 2010-10-9]. Dostupné z WWW: www.valitsus.ee/en/contacts/press-officers/ministry-of-finance
- [38] *Míra korupce podle Transparency International (rok 2003)* [online]. 2011 [cit. 2011-10-10]. Dostupné z WWW: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi
- [39] *Mpo* [online]. 2011 [cit. 2011-10-10]. Dostupné z WWW: www.enterprise-europe-network.com
- [40] *MZV ČR, Teritoriální informace 2006* [online]. 2010 [cit. 2010-11-29]. Dostupné z WWW: www.mzv.cz/
- [41] *Etika obchodního jednání v Estonsku* [online]. 2010 [cit. 2010-10-30]. Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/estonsko/etiketa-obchodniho-jednani-v-estonsku/1000907/59881/>
- [42] *Hlavní obchodní partneři* [online]. 2011 [cit. 2011-12-1]. Dostupné z WWW: <http://www.nationsencyclopedia.com/Europe/Estonia-FOREIGN-TRADE.html>
- [43] MIKULA, V: *Umělé neuronové sítě* (Teoretické základy). Elektronické učební texty EPI, Kunovice, 2003.
- [44] *Vzájemný obchod mezi Estonskem a Vietnamem* [online]. 2012 [cit. 2012-1-12]. Dostupné z WWW: <http://www.estemb.cz/cze/eu>

- [45] *Vzájemný obchod Estonska s USA* [online]. 2012 [cit. 2012-9-23]. Dostupné z WWW: <http://www.census.gov/foreign-trade/balance/c4470.html>
- [46] *Ministerstvo spravodlnosti, Greco, hodnotící zprávy o Estonsku* [online]. 2011 [cit. 2011-9-23]. Dostupné z WWW: <http://resources.transparency.bg/download.html?id=591>
- [47] KNOX, P. *The Geography Of The World Econom.* Vyd. London : Arnold 2008. 436 s. ISBN: 9780340948354
- [48] *Vzájemný obchod Estonska se státy ASEAN* [online]. 2012 [cit. 2011-12-12]. Dostupné z WWW: <http://www.vm.ee/?q=en/taxonomy/term/53>
- [49] *Vzájemný obchod Estonska se státy Nafta* [online]. 2012 [cit. 2012-5-12]. Dostupné z WWW: <http://www.vm.ee/?q=en/node/114>
- [50] *Vzájemný obchod Estonska s Mexikem* [online]. 2012 [cit. 2012-05-30]. Dostupné z WWW: <http://economia.gob.mx/>

Seznam zkratk

%	procento
a.s	akciová společnost
ASEAN	Sdružení národů jihovýchodní Asie
atd.	a tak dále
cit.	citace
CPI	index spotřebního zboží
CSc.	Akademický titul
č.	číslo
ČR	Česká republika
DiS	Diplomovaný specialista v oboru
DPH	daň z přidané hodnoty
EEK	estonská měna
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
HNP	hrubý národní produkt
ICT	informační technologie
Ing.	Akademický titul
IT	informační technologie
kol.	kolektiv
mil.	milion
mld.	miliarda
MMF	Mezinárodní měnový fond
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
NAFTA	Severoamerická dohoda o volném obchodu
NATO	Severoatlantická aliance
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
s.	strana
SLEPT	analýza změn okolí
s.r.o	společnost s ručením omezeným
stat. úřad	Český statistický úřad

TI	organizace zabývající se korupcí
tj.	to jest
tzv.	tak zvaný
UNS	umělé neuronové sítě
USA	Spojené státy americké
USD	americký dolar
WHO	Světová zdravotnická organizace
WTO	Světová obchodní organizace
WWW.	Celosvětová síť
vyd.	vydavatelství

Seznam obrázků, schémat, tabulek

Tabulka č. 1: Základní ekonomické ukazatele od roku 2000 do roku 2006 - část 1/2

Tabulka č. 2: Základní ekonomické ukazatele od roku 2007 do roku 2011 – část 2/2

Tabulka č. 3: Míra inflace v Estonsku od roku 2000 do roku 2006 – část 1/2

Tabulka č. 4: Míra inflace v Estonsku od roku 2007 do roku 2012 – část 2/2

Tabulka č. 5: Míra nezaměstnanosti v Estonsku od roku 2000 do roku 2005 – část 1/2

Tabulka č. 6: Míra nezaměstnanosti v Estonsku od roku 2006 do roku 2012 – část 2/2

Tabulka č. 7: Státní rozpočet Estonska (v miliardách EEK) od roku 2000 do roku 2011

Tabulka č. 8: Hlavní obchodní partneři v roce 2010 (v milionech USD)

Tabulka č. 9: Vývoj obchodní bilance Estonska od roku 2000 do roku 2011 (v miliardách EEK)

Tabulka č. 10: Teritoriální struktura vývozu a dovozu země v roce 2009

Tabulka č. 11: Míra korupce v Estonsku od roku 2000 do roku 2011 podle Transparency International

Tabulka č. 12: Mezinárodní obchod Indonésie s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v milionech eur)

Tabulka č. 13: Mezinárodní obchod Malajsie s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v eurech)

Tabulka č. 14: Mezinárodní obchod Thajska s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v eurech)

Tabulka č. 15: Mezinárodní obchod Vietnamu s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v milionech eur)

Tabulka č. 16: Mezinárodní obchod Filipín s Estonskem od roku 2004 do roku 2011 (v milionech eur)

Tabulka č. 17: Obchodní výměna Kanady s Estonskem v roce 2005 až 2011 (v milionech eur)

Tabulka č. 18: Mezinárodní obchod Estonska s USA od roku 2000 do roku 2011 v milionech USD

Tabulka 19: Mezinárodní obchod Estonska s Mexikem od roku 2000 do roku 2011 v milionech USD

Tabulka č. 20: Vývoj vzájemného obchodu mezi Estonskem a ČR v milionech eur

Tabulka č. 21: Přehled vývozu motorových vozidel do Estonska na základě údajů Českého stat. úřadu

Tabulka č. 22: Přehled vývozu průmyslového a spotřebního zboží do Estonska na základě údajů Českého statistického úřadu

Tabulka č. 23: Bilance vzájemné výměny služeb od roku 2000 do roku 2011 (v miliardách eur)

Tabulka č. 24: Teritoriální struktura vývozu a dovozu země v roce 2010

Tabulka č. 25: Základní ekonomické ukazatele od roku 2000 do roku 2011

Tabulka č. 26: Míra inflace v Estonsku od roku 2000 do roku 2011

Tabulka č. 27: Míra nezaměstnanosti v Estonsku od roku 2000 do roku 2011

Tabulka č. 28: Predikce růstu HDP

Tabulka č. 29: Predikce vývoje inflace

Tabulka č. 30: Predikce vývoje nezaměstnanosti

Obrázek č. 1: Neuron Projekt, predikce růstu HDP po 3 kroku

Obrázek č. 2: Neuron Projekt, predikce vývoje inflace po 3 kroku

Obrázek č. 3: Neuron Projekt, predikce vývoje nezaměstnanosti po 3 kroku

Obrázek č. 4: Mapa Estonska

Obrázek č. 5: Státní znak

Obrázek č. 6: Vlajka Estonska

Schéma č. 1: SLEPT analýza

Seznam příloh

Příloha č. 1: Mapa Estonska, vlajka a státní znak

Příloha č. 2: Estonsko v číslech

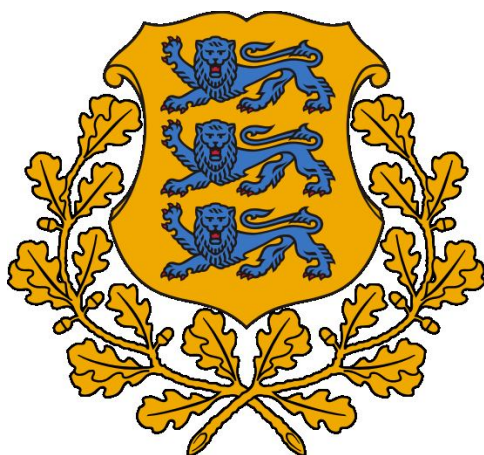
Příloha č. 3: Důležité kontakty

Příloha č. 1: Mapa Estonska, vlajka, státní znak

Obrázek č. 4: Mapa Estonska

Zdroj: [16]

Obrázek č. 5: Státní znak

Zdroj: [16]

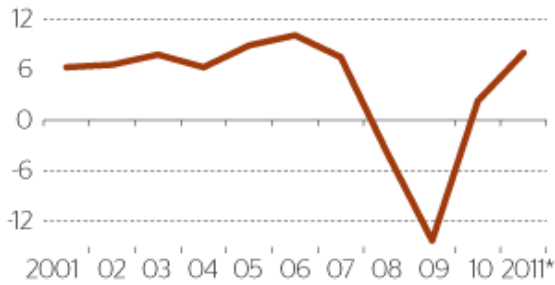
Obrázek č. 6: Vlajka Estonska

Zdroj: [16]

Příloha č. 2: Estonsko v číslech

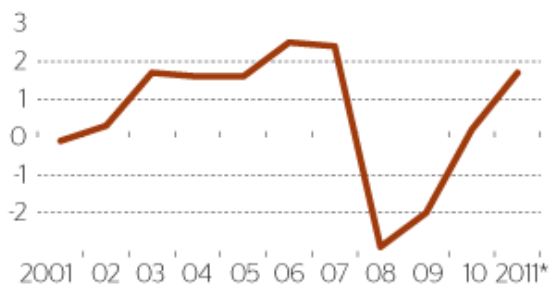
Vývoj estonské ekonomiky

(HDP meziročně v %)

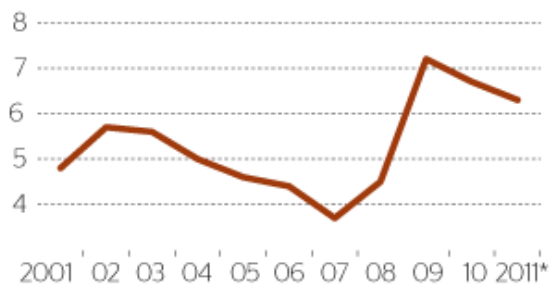
Vývoj rozpočtových schodků

(v % HDP)

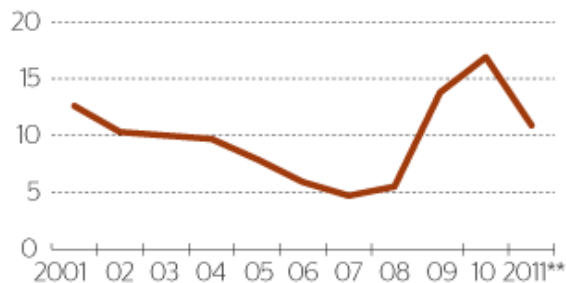
Vývoj veřejného dluhu Estonska

(v % HDP)

Vývoj nezaměstnanosti

(v %)

* odhad Eurostatu, ** údaj za 3. čtvrtletí

Zdroj: Eurostat

Zdroj: [34]

Příloha č. 3: Důležité kontakty

Velvyslanectví České republiky v Estonsku

Lahe 4, Tallinn

101 50

tel: 00372/6274400, sekretariát-6274401, KO-6274404

fax: 00372/6314716, KO-6274409

e-mail: tallinn@embassy.mzv.cz

web: <http://www.mzv.cz/tallinn>

Velvyslanectví Estonské republiky

Na Kampě 1, Praha 1, 118 00

tel: 257 011 180

fax: 257 011 181

e-mail: embassy.prague@estemb.cz

web: <http://www.estemb.cz/>

Registrace nové firmy

Tallinna Linnakohtu Registriosakond

Pärnu mnt. 142

11317 Tallinn

Estonia

tel. +372 611 5701

Zdroj: [35]